

XII DIADA CULTURAL

Associació Amics del Seminari

Dissabte, 3 de maig de 2025
MONESTIR DE LA REAL

Maig 2025

Núm. 68

Vetaquí el que trobareu a la revista núm. 68

Editorial

3

Amics del Papa Francesc
DILLUNS DE PASQUA A BUCAR
Pere J. Amengual

L'Esperança, virtut teològica,
cardinal i cívica
Jaume Oliver Jaume

6

Francesc, el Papa que
introduí un aire nou

Pere Fullana

21

Algunes dades biogràfiques del
Papa Lleó XIV
Cecili Buele

23

Curiositats i opinions de la
intel·ligència artificial sobre
el Papa Lleó XIV
Jaume Sancho

27

Els reptes de Lleó XIV,
els dotze treballs del Papa
Guillem Ramis

30

Pau, justícia, veritat. Discurs del
Papa Lleó XIV al Cos Diplomàtic
Guillem Ramis

33

EL QUE EM RECORDA UNA IMATGE
El bisbe que jo necessit
Jaume Sancho

35

L'or dels cinquanta anys compartint la
joia de viure junts lligats d'amor.
Domingo Mateu

37

Bartomeu Bennàssar,
el teòleg del turisme sí, però ...
Toni Janer Torrens

40

Contant coverbos des
de Felanitx
Bartomeu Rosselló

46

Crònica

dels amics cantaires i caminants
Pere J. Amengual

48

Papa Francesc
retalls
Jaume Gual - Pere J. Amengual

62

retalls
Jaume Gual - Pere J. Amengual

55

Papa Lleó XIV
retalls
Jaume Gual - Pere J. Amengual

67

Coordinador emèrit
Jaume Sancho

Consell de redacció
Pere J. Amengual
Jaume Gual
Joan Martorell
Domingo Mateu

Disseny i edició
Macià Llabrés
Assessor lingüístic
Joan M. Mas

Enquadernació
Joan Bonet
Macià Llabrés
Joan Martorell

2025: L'ANY JUBILAR DELS PELEGRINS DE L'ESPERANÇA

Abans de submergir-vos, benvolents lectors, en la plaent i suggeridora lectura dels selectes continguts de la Revista, mirau de copsar el que ha volgut destacar, Macià Llabrés, el nostre expert artista dissenyador, en la bella il·lustració simbòlica de la coberta.

L'ampla portalada de l'emblemàtic Monestir de Santa Maria de la Real mostra amb claredat l'accés de l'indret privilegiat on els bondadosos MMSSCC ens acolliren amatents el proppassat dia 3 d'aquest mes de maig per celebrar-hi, amb agraïment i plena satisfacció de tots, la XII Diada Cultural de l'Associació. Llegiu-ne l'acurada crònica redactada pel nostre exquisit col·laborador, Pere J. Amengual. Hi trobareu un bell resum dels diferents actes que ens foren oferts, la vivència dels quals ens deixaren marcades empremtes i les emocions pròpies de les trobades més reeixides i entranyables. Fou molt celebrada, comenta Pere, la presència enyorada del *pelegrí de molts anys i molts de camins*, l'amic i professor, Llorenç Tous, qui *emprengué la tornada amb el talec a l'esquena carregat d'emocions i bons records*.

Arran de la seva inesperada mort, l'admirada figura del papa Francesc emergeix, esplendorosa i propera, dalt de la gran portalada de la Real com a memorable símbol nostrat de coherència evangèlica: *pobre ell mateix i veritable amic dels pobres*. El passat 21 d'abril, data memorable del dilluns de Pasqua, el cardenal Kevin Joseph Farrell, camarlenc de la cúria romana, ens comunicava aquest sobtat decés: *A les 7,30 h de la matinada, el bisbe de Roma, Francesc, ha retornat a la Casa del Pare. Dedicà tota la seva vida al servei del Senyor i de la seva Església*.

Advertireu en llegir-lo, la ferma solidesa en la qual Pere Fullana valora i honora les notables innovacions aconseguides pel papa Francesc en el breu període del seu pontificat, definint-lo afablement com *El papa que introduí un aire nou*. El papa Francesc, afirma l'historiador, *ha romput molts de motlos, s'ha desvinculat de tradicions vaticanistes que representaven allò més vell i caducat*. Fins i tot, Pere Fullana gosa dir: *Francesc no ha mort, deixa activat un itinerari que la història s'encarregarà de completar*.

Cal finalment, amics lectors, cloure l'agraïda memòria del papa Francesc, recomanant-vos que no deixeu d'assaborir la sublim ressenya

teixida per Pere J. Amengual entorn a la trobada que tingueren a Búger, precisament el passat dilluns de Pasqua, els anomenats *Amics del papa Francesc*. Sublim, encisadora ficció del recompte del que es va exposar a Búger en una simulada conversa entre la senyora Pontons, impulsora del camí rural que porta el seu nom i mena a l'oratori de Sant Miquel, des del llevant fins al pla de Mallorca, i l'*aura argentina del papa Francesc*. El diàleg fictici entre el papa Francesc i na Pontons recorre des de l'*allau d'esperances que va provocar el Sínode que va convocar per a tota l'Església fins a les crítiques positives per les oportunitats frustrades. Lloaren també la vostra vida senzilla, la vostra lluita per tornar a posar l'Evangelí i la persona de Jesús al centre de l'Església i de la vida dels homes*.

La històrica portalada de la coberta ens deixa entreveure encara el símbol d'una tercera figura admirada, la del nou papa Lleó XIV elegit el dia 8 d'aquest mes de maig. És el primer pontífex estatunidenc i peruà. Per als qui vulgueu conèixer la relació detallada de les seves dades biogràfiques, podeu recercar-les en el magnífic article de Cecili Buele encapçalat amb el títol *Algunes dades biogràfiques del papa Lleó XIV. Biografia cronològica del papa Lleó XIV*. Es tracta d'una esplèndida recerca personal de les dades més detallades del cardenal nord-americà **Robert Francis Prevost Martínez, O.S.A.** En resposta a una allau de preguntes que li han arribat, Cecili afirma que no el coneix personalment ni ha tingut cap ocasió de col·laborar-hi. Encara que en èpoques distintes, tots dos treballaren en dues diòcesis veïnes i fins i tot en el mateix departament (**Piura**). Robert Francis, primer a **Chiclana**, com a missioner i rector de parròquia, i després com a bisbe de **Chiclayo** i Cecili Buele, a la diòcesi de **Piura**, com a rector de parròquia.

Units als bons auguris que per al seu pontificat demana l'amic Cecili, desitjam que el nou papa, provinent del Nord i del Sud, pugui realitzar *tot quant sap i tot quant vol, sempre en profit i en benefici d'un evangeli anunciat i compartit amb els més pobres*.

Consideram adient i oportú completar la biografia del papa Lleó XIV amb unes selectes línies entorn als principals reptes que haurà d'afrontar i alguns trets essencials del que ha manifestat en els discursos de les primeres audiències. Per això, posam al vostre abast els dos excel·lents resums que ens ha aportat el nostre habitual col·laborador el benvolgut Guillem Ramis Moneny: **Els 12 reptes de Lleó XIV, els 12 treballs del papa**. Robert Prevost pren el timó de l'església en un moment de gran agitació. Els reptes que hereta, que la comunitat catòlica li planteja, són tan urgents com inevitables: Guillem Ramis resumeix amb excel·lència fins a dotze desafiaments. A més a més, aporta i comparteix tres paraules clau: **Pau, Justícia i Veritat**. Amb lluminosa claredat, Lleó XIV, en el primer discurs al Cos Diplomàtic, manifesta i comenta tres dels eixos essencials del seu pensament.

Hi ha un darrer tret simbòlic més discret, però que és també present a la portalada: la data de l'any 2025. El nostre eminent pedagog, Jaume Oliver Jaume, ha considerat la transcendència de la declaració, sorgida del tarannà bondadós del papa Francesc, del 2025 com a any jubilar de l'Esperança. És per a ell *una avinentesa excepcional, un prometedor «kairós» per la reflexió i la conversió personal i comunitària dels seguidors de Jesús*. Cercau temps i serenor per recórrer sense presses l'aprofundida i extensa aportació (10 pàgines) que ens ofereix Jaume Oliver sobre la virtut teològica de l'Esperança en la celebració de l'any jubilar. *Perplexos davant el panorama planetari, cercam camins d'un millor futur per a tothom*. Aquests diversos punts de reflexió se'ns ofereixen com una proposta **d'itinerància catequètica...** per a tots aquells membres de l'Església, esperançats o decebuts, que somnien la seva completa transformació en sagrament universal de l'Esperança. La finalitat d'aquests apunts pretén plantejar preguntes i cercar respostes a fonts escrites i orals a aquestes inquietants preguntes: *Té sentit esperar? És legítim fomentar l'esperança? Està justificada l'esperança? Hi ha raons per mantenir l'esperança?* Llegiu calmosament l'article de Jaume Oliver i segur hi trobareu les pertinents respostes.

Estic segur que els benignes lectors agrairan encara la insistent recomanació de llegir amb complaença les aportacions que amablement ens han fet arribar els bons amics, Jaume Sancho i Bartomeu Bennàssar. El primer posa sobre la taula els trets que creu que ha de tenir el tarannà i la personalitat del bisbe que necessitam. *El bisbe que jo necessit, diu Jaume Sancho, el vull sentir al meu costat. No davant mi, el necessit colze a colze. En una paraula, el necessit més com a cristià amb mi que bisbe per a mi*. Recomanable i encertada proposta per als responsables de l'elecció del nou bisbe.

Amb el títol *Bartomeu Bennàssar, el teòleg del turisme sí, però...* el nostre benvolgut amic i professor posa al dia i actualitza les adients reflexions sobre els efectes negatius de la massificació del turisme. El Consell de Redacció ha considerat adient i oportú publicar per als nostres lectors, l'apropiada entrevista que Toni Janer Torrens va fer a Bartomeu Bennàssar i va publicar en el Diari «Ara, Balears», en la qual Bartomeu Bennàssar ens dona la seva lúcida i clarivident visió de la situació a dia d'avui del creixent i desmesurat nombre de turistes que visiten les nostres Illes i els efectes negatius que genera. Excel·lent, experta i necessària aportació.

Amics lectors, amb la lluminosa aportació de tantes i tan aprofundides reflexions, donem-nos les mans per fer junts el camí com a **peregrins de l'Esperança**.

L'Esperança, virtut teològica, cardinal i cívica?

Apunts, reflexions i textos per a una catequesi.

(desembre 2024- abril 2025)

Jaume Oliver Jaume

1. Una introducció.

La declaració de l'any 2025 com a **Jubileu de l'Esperança** per Francesc, bisbe de Roma i cap de l'Església Catòlica, constitueix una avinentesa excepcional -un prometedor *kairós*- per a la reflexió i la conversió personal i comunitària dels deixebles de l'Evangeli i seguidors de Jesús. Aquestes pàgines pretenen esser una modesta aportació a l'esmentada celebració des del sincer desig de diàleg i comunió amb tots els actuals pelegrins de l'Esperança, nous deixebles d'Emmaús, que, temorejats i desmoralitzats pels esdeveniments de Jerusalem abans de la Resurrecció, però acompanyats per Jesús Ressuscitat, caminaven per camins de gran incertesa.

I, en aquests moments, amb totes les persones, creients o no, que, perplexos davant el panorama planetari global més a prop d'un cataclisme apocalíptic que d'un nou escenari de justícia i pau consolidades, cerquen camins d'un millor futur per a tothom. I, d'una forma especial, amb tots els membres de l'Església, que, amb diversos graus d'esperança i de decepció, l'estimen com a sagrament de Jesús i desitgen, esperen i somnien la seva completa transformació en sagrament universal i viu d'Esperança. Els mesos i setmanes d'elaboració d'aquest text coincideixen amb l'ingrés hospitalari del papa Francesc i amb esdeveniments polítics a nivell internacional que s'encaminen cap a un històric canvi de geopolítica mundial de conseqüències imprevisibles. **L'anàlisi de la realitat social de cada moment i la seva relació amb qualsevol plantejament teològic o pastoral hauria d'esser el punt de partida d'una catequesi sinodal sobre l'Esperança, molt escaient en l'any del seu Jubileu.**

Aquestes notes contenen diversos punts de reflexió i textos breus que, com converses familiars podrien dibuixar un **itinerari catequètic**, (confegit en l'ordre preferit i per parts o en el seu conjunt), potencialment útil al llarg de tot aquest any de gràcia. Certament podem afirmar que la virtut de l'esperança, tant des d'una perspectiva religiosa com laica, no ha estat fins ara objecte d'especial atenció, d'estudi i de reivindicació com mereixia. L'adquisició del llibre del filòsof Byung-Chul Han, *El espíritu de la esperanza. Contra la sociedad del miedo* (molt important el subtítol!), (Herder, 2024), absolutament recomanable, me va resultar de molta ajuda en la redacció d'aquests apunts. Es mou a un nivell filosòfic i social, amb algunes referències a la dimensió religiosa. El subtítol comença a preparar la pregunta que sobrevola aquest escrit i és present a molts d'altres escrits actuals: què és el contrari de l'esperança, la desesperança (o desesperació) o la por? Mantendrem la pregunta oberta.

Pens sincerament que la insistència en el terme esperança, a qualsevol nivell: religiós, filosòfic, polític, social, etc. sol estar associada a una valoració negativa o, al menys poc satisfactòria, del moment present en què s'explicita aquesta insistència, perquè en general l'esperança conté sempre una referència al futur, pensant que sempre serà millor que el present.

No sempre aquest prejudici està justificat, si més no en la seva totalitat. De totes formes, tenir la mirada sempre i especialment en el futur, pot menystenir aspectes importants del present i del passat, oblidant que l'Esperança sempre té una fonamentació històrica i és una construcció al llarg del temps. Deixant ben clar i explícit, però, que **sense esperança no pot existir cap tipus de projecte en una vida humana**, prescindint aquesta d'un element que li és constitutiu.

Me sembla molt adient aportar d'entrada tres testimonis de gran valor contextual, suspesos dos d'ells com a teòlegs catòlics quan el Cardenal Joseph Ratzinger presidia la Congregació de la Doctrina de la Fe els anys vuitanta del segle vint (es refereixen únicament a l'àmbit eclesial), i el tercer un clàssic de la filosofia existencialista contemporània (es refereix a l'àmbit filosòfic-antropològic). Podrien ésser respostes, sempre parcials i personals, però sempre molt valuoses a les preguntes: Té sentit esperar? Està justificada l'Esperança? És legítim fomentar l'Esperança?

El primer, el teòleg jesuïta Juan Antonio Estrada, suspès l'any 1988, qui a *Religión Digital*, escrivia dia 1.12.2024 el següent: «¿Esperar sin esperanza? A propósito de un papado «diferente» y el miedo en una Iglesia polarizada», atribuint les decepcions viscudes dins l'Església Catòlica els darrers anys a la por que té la Jerarquia a la desestabilització eclesial en el cas d'implementar reformes importants. És un altra referència a la por com a causa de la paralització de la renovació a l'Església, fet que decep els creients i dificulta o impedeix l'Esperança en la renovació eclesial, provocant molt freqüentment l'abandonament institucional de notables col·lectius. Recordant temps passats sembla que Estrada s'inclina vers la manca de credibilitat de l'Església per generar Esperança, considerant que la situació actual de gran polarització amb gran militància dels grups conservadors i, en alguns casos progressistes, públicament oposats o disconformes amb el papa Francesc i amb la seva línia, en el moment dels grans canvis (per exemple, teològics, pastorals, organitzatius, celibat opcional, ordenació de dones, etc.) quasi sempre guanyarien a l'hora de frenar innovacions eclesials significatives.

L'altre importantíssim teòleg, consultor en el Concili Vaticà II, prou conegut a més pel seu currículum de docència universitària i d'investigació teològica, el suïss Hans Küng, suspès l'any 1979, escrigué a *Mantener la esperanza. Escritos para la reforma de la Iglesia*. (Trotta, 1993) el següent, deixant ben clara la seva opció de continuar mantenint l'esperança i treballant per la seva reforma des de dins:

«Ciertamente, a diferencia del tiempo conciliar, nos azota hoy en pleno rostro a los teólogos católicos reformistas, a veces de forma muy aguda, el viento de la Iglesia oficial. Pero, ¿es esto motivo para abandonar el compromiso por una verdadera reforma de la Iglesia, para desistir del trabajo por la renovación eclesial? Al contrario, es la hora de mantener la esperanza, la esperanza de que puede y debe seguir adelante la reforma de la Iglesia en su cabeza y en sus miembros. Ésta es la razón por la que me decidí a la publicación de este libro. **Es una forma de avisar a los desengañados y a los resignados de que hay razones para mantener la esperanza.**» (p.11)

El tercer testimoni no és altre que el filòsof alemany marxista, Ernst Bloch, autor de «*El principio Esperanza*» (1938-1947), en aquests brillants i estimuladors termes:

« La esperanza no es un simple sueño, sino el despertar de lo que aún no ha nacido. En cada anhelo humano late un futuro posible, **una promesa que empuja a la acción**. No basta con esperar pasivamente; es necesario anticipar y construir el mañana desde el presente. La historia no está cerrada, sino abierta a la transformación. La utopía concreta no es una fantasía, sino un horizonte real hacia el que caminamos. **La esperanza auténtica ilumina el camino, da fuerza a la lucha y convierte lo imposible en posibilidad**. Solo el que espera activamente hace que el mundo avance. La esperanza es el motor de la historia y la conciencia anticipadora de la libertad.»

2. Una virtut, moltes mirades.

La bibliografia sobre l'Esperança des de totes les perspectives possibles és ja inabastable. La intencionalitat d'aquests apunts tracta de plantejar preguntes i cercar respostes a fonts escrites i orals, objecte posterior de reflexió compartida, adient pregària i praxi que se'n derivi. Malgrat això, i precisament per la complexitat de la ingent producció a l'abast de tothom, em sembla necessària una aproximació al concepte des de diverses perspectives.

2.1 La primera pedra de la catequesi més convencional que tots els catecúmens hem rebut conté aquesta afirmació: **Fe, Esperança i Caritat són les tres virtuts teològals referides directament a Déu**. Què en diu, doncs, el Catecisme de l'Església Catòlica?

1817. La esperanza es la virtud teológica por la que aspiramos al Reino de los cielos y a la vida eterna como felicidad nuestra, poniendo nuestra confianza en las promesas de Cristo y apoyándonos no en nuestras fuerzas, sino en los auxilios de la gracia del Espíritu Santo. (...)

1818. La virtud de la esperanza corresponde al anhelo de felicidad puesto por Dios en el corazón de todo hombre; asume las esperanzas que inspiran las actividades de los hombres; las purifica para ordenarlas al Reino de los cielos; protege el desaliento; sostiene en todo desfallecimiento; dilata el corazón en la espera de la bienaventuranza eterna. El impulso de la esperanza preserva del egoísmo y conduce a la dicha de la caridad.

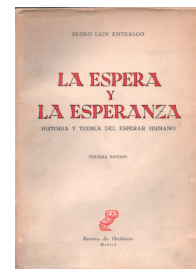
1819. La esperanza cristiana recoge y perfecciona la esperanza del pueblo elegido que tiene su origen y su modelo en la *esperanza de Abraham* en las promesas de Dios; esperanza colmada en Isaac y purificada por la prueba del sacrificio. «**Esperando, contra toda esperanza, creyó y fue hecho padre de muchas naciones**» (Rm 4, 18).

1820. La esperanza cristiana se manifiesta desde el comienzo de la predicación de Jesús en la proclamación de las bienaventuranzas. Las *bienaventuranzas* elevan nuestra esperanza hacia el cielo como hacia la nueva tierra prometida; trazan el camino hacia ella a través de las pruebas que esperan a los discípulos de Jesús. Pero por los méritos de Jesucristo y de su pasión, Dios nos guarda en «**la esperanza que no falla.**» (Rm 5, 5). (...)

1821. Podemos, por tanto, esperar la gloria del cielo prometida por Dios a los que le aman y hacen su voluntad. En toda circunstancia, cada uno debe esperar, con la gracia de Dios «perseverar hasta el fin» y obtener el gozo del cielo, como eterna recompensa de Dios por las buenas obras realizadas con la gracia de Cristo.

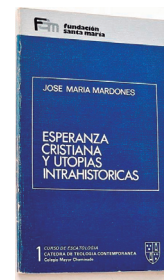
2.2 El metge-escriptor Pedro Laín Entralgo ofereix al nostre camí catequètic quasi una dotzena d'obres que inclouen en el títol el terme Esperança, entre les que excel·leix *La espera y la esperanza. Historia y teoría del esperar humano* (Ed. Revista de Occidente, 1962, 3ª ed.) i la defineix així:

«La esperanza natural es un hábito de la segunda naturaleza del hombre, por obra de la cual éste confía de modo más o menos firme en la realización de las posibilidades de ser que pide y brinda su espera vital. El esperanzado es, por tanto, un hombre que a lo largo de la vida se ha habituado a confiar en el buen éxito de la conquista del futuro; conquista a la cual, ya en la naturaleza primera de su existencia terrena, tiende espontáneamente y necesariamente la espera vital». (p. 573).

2.3 Segons José Mª Mardones a *Esperanza cristiana y utopías intrahistóricas* (Fundación Santa María, 1983) l'esperança cristiana té el seu horitzó en el futur.

«Esperamos en el futuro de una persona, Jesús de Nazaret, que vivió un estilo de vida determinado y murió crucificado... Nuestra esperanza se vuelve hacia la cercanía y compasión de un hombre que descubrió en los ojos de los pobres, pequeños y malvistos la solicitud y amor sin condiciones de Dios. **Este hombre hizo de la esperanza de los pequeños y pobres la esperanza de Dios...** Creyó y esperó tan profundamente que la causa del hombre pobre y oprimido era la causa de Dios, que su vida fue una promesa hecha palabra, gesto, signo, acerca de la esperanza de los hombres sin esperanza.» (p. 16).

2.4 Segundo Galilea escriu a «*Espiritualidad de la Esperanza*» (Publicaciones Claretianas, 1988) les següents paraules:

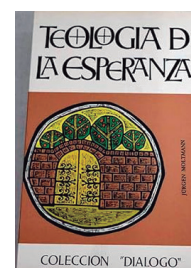
«La esperanza no surge de los análisis científicos o históricos -por muy confiables que éstos sean-, sino de la fe. Por eso la esperanza es inseparable de la fe, y es de la misma naturaleza de la fe. Pues 'la fe es la garantía de lo que esperamos, el convencimiento respecto de lo que no vemos' (Heb. 11,1). La fe es vivir y actuar «como si se viera lo invisible» (Heb. 11,27). Sin fe no puede haber esperanza, pues lo que se esperaba ha de ser primero aceptado por la fe.

¿Qué es, entonces, lo propio de la esperanza? ¿Qué es lo que la distingue de la fe? **La esperanza es la firme seguridad de alcanzar las promesas que conocemos por la fe. No todo el contenido de la fe es propio de la esperanza, sino de sus contenidos de promesa.**» (p. 15).

2.5 He cercat respostes i aclariment en l'obra, ja clàssica i fonamental, del teòleg luterà Jürgen Moltmann *Teologia de la Esperanza* (Ed. Sígueme, 2006, 7ª ed.). El gruix del llibre tracta extensament i en profunditat d'Escatologia, Revelació, Promesa i Història, Resurrecció i Futur de Jesucrist, Comunitat en Èxode. En realitat les 44 primeres pàgines titulades «Meditación sobre la Esperanza» han estat per a mi bona, fàcil i suggestiva porta d'entrada que no inclou sols definicions sinó que deixa entreveure l'extrema importància de l'Esperança en la constel·lació de les virtuts cristianes. Vet-aquí uns breus fragments:

«De esta manera, en la vida cristiana la fe posee el *prius*, però la **esperanza tiene la primacía**. Sin el conocimiento de la fe, fundado en Cristo, la esperanza se convierte en utopía que se pierde en el vacío. Pero sin la esperanza, la fe decae, se transforma en pusilanimidad y, por fin, en fe muerta. Mediante la fe encuentra el hombre la senda de la verdadera vida, però sólo la esperanza le mantiene en esa senda. Así, la fe en Cristo transforma la esperanza en confianza. Y la esperanza dilata la fe en Cristo y la introduce en la vida.» (p. 26).

«Así, pues, si la fe, para poder vivir, tiene que estar redimida a la esperanza, el pecado de la incredulidad se funda entonces, evidentemente, en la falta de esperanza. Es verdad que, de ordinario se afirma que el pecado consiste, en su origen, en que el hombre quiere ser como Dios. Pero esto representa tan sólo una cara del pecado. **La otra cara de tal arrogancia es la falta de esperanza, la resignación, la pereza, la tristeza.** De ella brotan la *tristesse* y la frustración, que impregnan todo lo viviente con los gérmenes de una dulce putrefacción.» (p.28).

2.6 A l'esmentat llibre de Byung-Chul Han, *El espíritu de la esperanza. Contra la sociedad del miedo*, podem llegir els següents fragments:

«La esperanza más íntima nace de la desesperación más profunda. Cuanto más profunda sea la desesperación, más fuerte será la esperanza.» (p. 17).

«La esperanza es un arco iris desplegándose sobre el manantial de la vida que se precipita en vertiginosa cascada; un arco iris cien veces engullido por el espumaje y otras tantas veces rehecho de nuevo, y que con tierna y bella audacia despunta sobre el torrente, ahí donde su rugido es más salvaje y peligroso.» (p. 19, citant a F. Nietzsche).

«A diferencia del optimismo, que no carece de nada ni está camino de ningún sitio, la **esperanza supone un movimiento de búsqueda**. Es un intento de encontrar asidero y rumbo. Quizá sea por eso que nos lanza hacia lo *desconocido*, hacia lo *intransitado*, hacia lo *abierto*, hacia lo que *todavía* no es, porque no se queda en lo sido ni en lo que ya es. Pone rumbo a lo que *aún está por nacer*. Sale en busca de lo nuevo, de lo *totalmente distinto*. De lo que *jamás ha existido*.» (p.20).

3. L'Esperança, virtut que compromet.

La catequesi tradicional sobre la virtut de l'Esperança ha insistit especialment en la seva referència escatològica, en la dimensió de futur que li és pròpia, en els seus fonaments teològics i en la seva naturalesa d'hàbit o d'actitud. Sens dubte, no ha estat així en la referència a la seva capacitat de generar accions concretes i d'implicar els subjectes esperançats en la consecució real dels béns objecte de la seva esperança. I és aquest un aspecte en el qual cal insistir. Per això, resulta d'especial interès el comentari de l'esmentat Pedro Laín Entralgo, a l'obra *La Espera y la Esperanza. Historia y Teoría del Esperar humano* (Revista de Occidente, 1962, 3ª ed.):

«La expectación en que la esperanza teologal consiste no es y no debe ser una simple espera pasiva del auxilio divino: el esperanzado cristiano espera a Dios y espera en Dios ejercitándose activa y esforzadamente en la conquista de ese Dios a quien y en quien espera: no es un soñador sino un magnánimo *in ordine tamen ad Deum*, un hombre dispuesto a la lucha conquistadora. **La activa expectatio de la esperanza, advierte con sutileza Santo Tomás, no debe ser confundida con la pasiva expectatio de la longanimidad (II-II, q. 17, a 5); no es la pura y simple espera de lo que ha de venir, sino la confianza en aquello que la erectio animi y la propia operación personal están actualmente conquistando; una confianza que no excluye el temor, sino que lo envuelve y exige. La esperanza teologal es, en suma, un principio de acción para la entera realidad del hombre.**» (p.108).

El Papa Francesc publicava un interessant llibre de testimonis, *La esperanza no defrauda nunca* (Ed. Mensajero, 2024), que, a partir de diversos rostres humans en situació de vulnerabilitat greu, esdevenien avinenteses de reflexió i experiència d'esperança.

«La esperanza es una de las tres virtudes teologales, que se denominan así porque solo podemos vivirlas gracias al don de Dios, y es la hermana pequeña de las otras dos: la fe y la caridad... Es la más escondida, pero es cotidiana...

La esperanza es la virtud que, en un segundo plano, nos mantiene firmes y en camino, pero nos cuesta explicarla y entenderla. Aunque al mismo tiempo tiene un signo concreto: es la herencia del cristiano, la que nos hace caminar 'hacia algo', como es el encuentro con Jesús.

Es una virtud que nos pone en movimiento y nos hace caminar, porque la vida del cristiano está 'en tensión hacia'. Si un cristiano pierde esta perspectiva su vida se vuelve estática. Y las cosas que no se mueven se corrompen.» (p. 14-15).

I a la seva autobiografia titulada *Esperança* (Penguin Random House Grupo Editorial, 2024), i concretament a la Introducció, escriu:

«**Tot neix per florir.** El llibre de la meua vida és la història d'un viatge d'esperança... En italià es diu normalment 'aspetta e spera' -en català, la paraula *esperar* significa tant *sperare* com *aspettare*, però **l'esperança és sobretot la virtut del moviment i el motor del canvi: és la tensió que uneix memòria i utopia per construir realment els somnis que ens estan esperant.** I si un somni s'esvaeix, has de tornar a somniar-lo, amb noves formes, pouant-lo amb esperança de les brases de la memòria. Els cristians hem de saber que l'esperança no enganya ni decep: **tot neix per florir en una primavera eterna.**»

4. Les dinàmiques de l'Esperança, teològica i laica.

Les virtuts cristianes no se'ns donen mitjançant cap automatisme ni obeeixen cap algorisme. Procedeix, doncs, el seu estudi analític per a la seva adequada comprensió i correcta praxi.

Cal conèixer la dimensió relacional de l'Esperança amb les altres virtuts teològals, Fe i Caritat (més coneguda) i cardinals (menys estudiada). Per la seva clara dimensió operacional, cal estudiar-la en relació a la Prudència, Justícia, Fortalesa i Templança, les quatre pilastres clàssiques del comportament moral amb fort esperit estoic, assumit generalment pel cristianisme, però no en la seva totalitat per la virtut de l'Esperança. Efectivament, l'estoïcisme cerca fonamentalment l'equilibri, la raó, l'harmonia, l'autocontrol, la lògica, la continuïtat, no posa en dubte estructures ni normes consolidades. L'Esperança va més enllà: és oberta a la sorpresa, accepta el risc, estima la innovació, creu en el miracle, contempla la ruptura, es deixa entusiasmar, revisa estructures i normes establertes, etc... Fins i tot, s'enriqueix la virtut de l'Esperança amb els set dons de l'Esperit Sant: Saviesa, Enteniment, Consell, Fortalesa, Ciència, Pietat, Temor de Déu; condicionada, d'altra banda, per la maduresa humana, la salut física i mental, l'estructura de la personalitat, la intel·ligència emocional, el nivell cultural i la integració social de cada creient.

L'encíclica de Benet XVI, *Spe salvi* (2007), Salvats en l'Esperança, titula la darrera part *Llocs d'aprenentatge i d'exercici de l'Esperança* i esmenta, sobretot, la pregària, l'actuar i el sofrir.

«La manera apropiada de pregar és un procés de purificació interior que ens fa capaços per a Déu i, precisament per això, capaços també per als altres. En la pregària, l'home ha d'aprendre què és el que veritablement pot demanar a Déu, què és digne de Déu. Ha d'aprendre que no pot resar contra l'altre. **Ha d'aprendre que no pot demanar coses superficials i banals que desitja en aquest moment, la petita esperança que allunya de Déu. Ha de purificar els seus desitjos i les seves esperances.»**

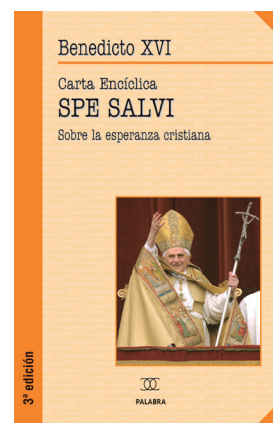
«**Tota actuació seriosa i recta de l'home és esperança en acte.** Ho és per damunt de tot en el sentit que així miram de portar endavant les nostres esperances, més grans o més petites: solucionar aquesta o aquella altra comesa important per a l'esdevenidor de la nostra vida; col·laborar amb el nostre esforç perquè el món arribi a ser una mica més lluminós i humà, i perquè s'obrin així les portes cap al futur...

Així, d'una banda, del nostre obrar brolla l'esperança per a nosaltres i per als altres; però al mateix temps, el que ens dóna ànims i orienta la nostra activitat, tant en els moments bons com en els dolents, **és la gran esperança fundada en les promeses de Déu.»**

«Igual que l'obrar, també el sofriment forma part de l'existència humana. Aquest es deriva, d'una banda, de la nostra finitud, i, d'una altra, de la gran quantitat de culpes acumulades al llarg de la història, i creix de manera imparable també en el present...

La grandesa de la humanitat està determinada essencialment per la seva relació amb el sofriment i amb el qui sofreix. Això és vàlid tant per a l'individu com per a la societat. Una societat que no aconsegueix acceptar els qui pateixen i no és capaç de contribuir mitjançant la compassió a fer que el patiment sigui compartit i suportat també interiorment, és una societat cruel i inhumana.

Al seu torn, la societat no pot acceptar els qui pateixen i donar-los suport en la seva malaltia si els individus mateixos no són capaços de fer-ho, l'individu no pot acceptar el patiment de l'altre si no aconsegueix trobar personalment en el sofriment un sentit, un camí de purificació i maduració, un camí d'esperança.»

Efectivament les virtuts són conegudes en algun moment, s'aprenen, s'integren en el propi comportament, maduren, reben influències positives i negatives, es desenvolupen en entorns favorables o desfavorables, es consoliden, decauen, s'obliden i poden desaparèixer completament. Així passa amb l'Esperança, en processos llargs i, sovint, de forma inconscient.

Desenvolupant els grans àmbits proposats per l'encíclica **Spe salvi**, podem identificar en l'**àmbit de la pregària** com a llocs d'iniciació o aprofundiment en l'Esperança: qualsevol tipus de catequesi, de formació o d'informació al llarg de la vida, pregària individual o col·lectiva, meditació, trobades, recessos, lectures, celebracions, reunions periòdiques, col·loquis, cursos, etc. En l'**àmbit de l'activitat**: accions de gestió domèstica i familiar, relacions socials i d'amistat, exercici professional, de temps lliure, esport i cultura, cooperació, defensa dels Drets Humans, dinamització i reivindicació social, atenció a persones o grups especialment desfavorits o en risc d'exclusió social, gestió política explícita i exercici correcte de la ciutadania, etc. En l'**àmbit del sofriment**: cura de la pròpia salut i de persones o col·lectius vulnerables, voluntariat en centres d'acollida o atenció a persones grans, dependents o amb discapacitats, atenció en serveis de cures pal·liatives, acompanyament a famílies en dol, a persones o grups amb dificultats en el món laboral, escolar, d'habitatge, o d'integració social, creació o participació en entitats, grups o plataformes d'atenció o promoció social, etc.

L'aprofundiment en la virtut de l'Esperança serà possible si hi ha una continuïtat responsable en la seva praxi, si s'avalua correctament, **si es viu i comparteix en grup** o amb altres agents d'esperança, - **l'esperança no és una virtut per a solitaris** -, si es manté una bona formació permanent, si es disposa de bones assessories o consultories, si l'acompanya la paciència, les habilitats socials i la fermesa en les decisions, etc. La manca d'intensitat o qualitat en la praxi d'aquesta o el seu cessament serà possible per una planificació incorrecta, per conflictes de lideratge, per manca de dedicació, per estrès o burnout, per manca de resiliència i feblesa davant fracassos, per decepció davant comportaments de persones o institucions, per pèrdua d'il·lusió o motivació, per manca de fidelitat als principis i valors que varen motivar la decisió inicial, **per la instal·lació en la cultura de la queixa**, tan freqüent, etc...

Aquestes notes fins ara s'han referit a la virtut de l'Esperança com a virtut teològica amb propostes d'actuacions que se'n puguin derivar. Però cal tenir present i reivindicar explícitament l'existència d'una virtut laica o cívica amb contingut moral, que, amb el mateix o altres noms però amb idèntic contingut i funció mobilitzadora, han estat identificades, descrites i analitzades per filòsofs, sociòlegs, polítics i reformadors socials des de les cultures clàssiques fins als nostres dies. Tendrien com a contingut genèric **la profunda convicció que l'espècie humana i les societats que ha anat configurant tenen una possibilitat intrínseca d'evolució positiva dels seus valors, cultures i sistemes d'organització funcional, per a la consecució de la qual té sentit un esforç contingut i permanent al llarg de tota la història.**

El seu fonament és la dignitat de la persona humana, nascuda lliure i igual a tots els membres de l'espècie, subjecte d'uns deures i drets d'acord amb cada època històrica, i que, per les seves capacitats intel·lectuals i socials, és capaç de crear cultures pròpies. Lògicament, els llocs d'aprenentatge i praxi d'aquesta virtut són les **institucions pròpies d'una perspectiva cívica i laica**: família, entitats polítiques d'organització social, entitats d'exercici del poder, institucions educatives i d'atenció social, literatura, tradicions, costums, mites i festivitats locals, institucions econòmiques i d'organització del treball, entrunyellat normatiu general, formes de relació amb altres grups humans, etc. Qualsevol membre d'una col·lectivitat humana, pel sol fet d'haver nascut al seu si, és subjecte d'aquesta virtut, diguem-ne de **bona ciutadania**.

La virtut de l'Esperança, tant amb perspectiva de transcendència com laica, no sempre resulta còmoda per a les instàncies del poder, des del moment que qüestiona l'*status quo* polític, econòmic i social. Per això sovint és víctima de desprestigi o d'actuacions directament contràries, especialment informacions *fake* i tot tipus de manipulacions de fets, situacions o actuacions personals. Per això ha assolit una extrema importància en aquests moments **la gestió dels mitjans de comunicació social**, els tradicionals i els coneguts com a *xarxes socials* per la seva capacitat de crear **estats d'opinió amarats d'incerteses i de por**. Amb raó s'ha afirmat que el **contrari de l'esperança no és la desesperació sinó la por**. Byung-Chul Han sosté a *La tonalidad del pensamiento* (Paidós, 2024):

«El clima de miedo que hoy está tan extendido ahoga cualquier germen de esperanza. Con el miedo, además, se extiende un ambiente depresivo. El miedo y el resentimiento empujan a las personas hacia el populismo de derechas. Atizan el egoísmo y el odio. Erosionan la solidaridad, la amistad, la empatía. El miedo y el resentimiento contribuyen a que la sociedad en su conjunto se embrutezca. No sé si ocurre lo mismo en Portugal, pero la sociedad alemana, en cualquier caso, se ha embrutecido por completo. Los discursos del odio son también producto del miedo, que, en último término, pone en peligro la democracia.» (p.137).

«El miedo es, como ya saben, un popular instrumento de dominación. Convierte a las personas en sujetos obedientes y chantajeables. En la sociedad del rendimiento todos tenemos miedo de no rendir lo suficiente. Hoy en día incluso tenemos miedo de pensar, de poseer una opinión propia; miedo de ser libres. Con el tiempo hemos perdido el valor de pensar. Se expande el conformismo, que también es producto del miedo. Lo siento mucho, pero la tan invocada ‘creatividad’ impide también que surja algo radical. En última instancia, sirve para incrementar la productividad. Lo realmente distinto, lo radicalmente nuevo, escapa a la lógica de la productividad y de la creatividad. De hecho cuestiona la lógica de la productividad. **Donde reina el miedo no hay libertad. El miedo puede transformar a toda la sociedad en una cárcel, en un confinamiento. Coloca señales de advertencia y nos deja desorientados. La esperanza, en cambio, dispone señales y placas que nos indican el camino. Nos brinda sentido y orientación.»** (p. 142).

Miguel Ángel Gullón, o.p., a *Religió Digital* (15.3.2025) proposa com a única alternativa a la situació actual:

«**Reconstruir la esperanza:** la actitud humana responsable para hoy día. De entre todas las crisis que vivimos cabe destacar la **llamada crisis de las utopías**. El neoliberalismo se ha impuesto como la única utopía posible.»

5. L'Esperança, una virtut bíblica.

La Bíblia conté un extraordinari **relat d'Esperança**. Integrada per molt diversos escrits, elaborats i reelaborats en diferents èpoques i circumstàncies, i en molt distints gèneres literaris, constitueix una magna obra **que acompanya un poble en camí**, necessitat de referents que donin sentit a la seva epopeia. Moisès, Isaïes i altres profetes, lideren la sortida d'Egipte que ha de conduir de l'esclavitud a la llibertat de la terra promesa. Jahvè, el seu Déu, **ha establert una Aliança de salvació amb el poble jueu, fonament de tota esperança**. Els llibres de l'Antic Testament expliquen aquesta història i, concretament el llibre dels Salms, llibre que celebra, prega i canta lloances a Jahvè.

El Nou Testament conté, entre d'altres llibres, els quatre evangelis, cròniques de Jesús, fill de David, que predicà una nova manera d'honorar Jahvè, a qui anomenava Abba, Pare, i les epístoles de l'apòstol dels gentils, Pau, escrits fonamentals en l'inici d'un nou camí on eren convocats tots els pobles, el Cristianisme. Doncs bé, el fil bíblic conductor d'ambdós relats, Antic i Nou Testament, és **un extraordinari missatge d'esperança**; en el primer cas, per donar sentit al desig d'arribada a la terra santa, metàfora de la vida en llibertat i en plenitud, i en el segon, per donar sentit a la nova forma de viure l'Aliança amb Jahvè, segellada per la resurrecció de Jesús i pel manament de l'Amor universal.

Com tots els llibres sagrats de les diferents tradicions religioses, la Bíblia ofereix **missatges d'esperança molt potents per als nostres dies**, alguns d'ells semblen adreçats especialment a nosaltres. Seria una llàstima, a l'hora de celebrar un Jubileu de l'Esperança, no tenir-los ben presents i deixar d'anar-hi a pouar aigua per a la set de la humanitat en el segle XXI. El llibre del profeta Isaïes i els Salms, de l'Antic Testament, i els evangelis i les epístoles de Pau, del Nou Testament, serien així l'inici d'una gran descoberta, potent far per a un camí ple de gràcia.

«Però el Senyor espera, perquè vol compadir-se de vosaltres; s'alçarà i es mostrarà misericordiós, ja que ell és el Déu just. **Feliços els qui esperen en ell. Poble de Sion, que vius a Jerusalem, ja no ploraràs mai més.** El Senyor es compadirà de tu, tan bon punt li arribi el teu clam.» (Is 30, 18-19).

«**Un cel nou i una terra nova.** Tothom oblidarà els desastres del passat, els meus ulls no els tornaran a veure. Crearé un cel nou i una terra nova. Ningú no es recordarà del passat, no hi pensarà mai més. Alegrau-vos, exultau amb una alegria eterna pel que jo crearé: **crearé una Jerusalem gojosa, el seu poble desbordarà d'alegria.** Jo mateix exultaré per Jerusalem i m'alegraré pel meu poble. No s'hi sentirà mai més cap plor ni cap crit de dolor.» (Is 65, 16-19).

«**El Senyor és el meu pastor; no em manca res.** Em fa descansar en prats deliciosos, em mena al repòs vora l'aigua, i allà em reanima.» (Sl 23, 1-2).

«**Espera en el Senyor; sigues valent,** que el teu cor no defalleixi. Espera en el Senyor.» (Sl 27, 14)

«**Tenia posada l'esperança en el Senyor,** i ell, inclinant-se cap a mi, ha escoltat el meu clam. M'ha tret de la fossa profunda, del llot i del fangar.» (Sl 40, 1-3).

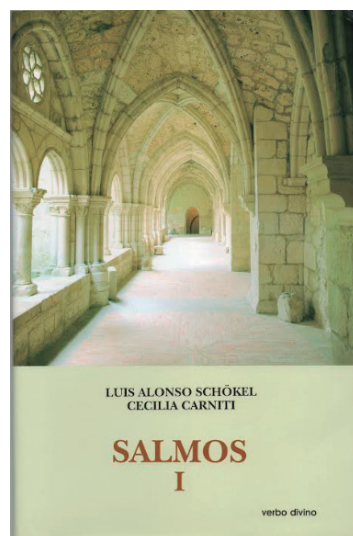
«**Vora els rius de Babilònia ens assèiem i ploràvem d'enyorança de Sion;** teníem penjades les lires als salzes d'aquella ciutat.» (Sl 137, 1-2).

«**Destinats a la salvació.** Déu, a través de l'evangeli que us vam anunciar, us ha cridat a posseir la glòria de Nostre Senyor Jesucrist. Per tant, germans, manteniu-vos fermes i guardau els ensenyaments que us hem donat de paraula i per carta. I que el mateix Jesucrist, Senyor nostre, i Déu, el nostre Pare, que ens ha estimat i ens ha concedit per la seva gràcia **un consol etern i una bona esperança,** confortin els vostres cors i us enforixin en tota casta d'obres i paraules bones.» (2Te 2,14-16).

«**Esperant contra tota esperança,** va creure {Abraham} i va arribar a ser pare d'una multitud de pobles, d'acord amb el que diu l'Escriptura: *Així serà la teva descendència.*» (Rm 4,18).

«Per ell, en virtut de la fe, tenim entrada en aquesta gràcia que ja posseïm en ferm, i per ell hem rebut l'honor d'esperar la glòria de Déu. Més encara, fins i tot en les tribulacions trobam motius de gloriar-nos, perquè sabem que la tribulació engendra paciència; la paciència virtut provada; la virtut provada, esperança. I **l'esperança no enganya,** perquè Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat el seu amor en els nostres cors.» (Rm 5,5).

«L'Àngel em va mostrar també el riu de l'aigua de la vida, transparent com el cristall, que naixia del trono de Déu i de l'Anyell. Al mig de la plaça de la ciutat, amb el riu a banda i banda, hi ha l'arbre de la vida, que fa fruit dotze vegades; cada mes dona el seu fruit, i les seves fulles serveixen per a curar tots els pobles. **A la ciutat no hi haurà res de maleït.** Hi tindran el seu trono Déu i l'Anyell. Els seus servent l'adoraran, el veuran cara a cara i portaran el nom d'ell escrit al front. No hi haurà més nit, no caldrà la llum dels gresols ni la del sol: el Senyor Déu els il·luminarà, i regnaran pels segles dels segles.» (Ap. 22, 1-5)

Palma, 13 d'abril de 2025. Diumenge de Rams.

Any Jubileu de l'Esperança.

L'Esperança, virtut teològica, cardinal i cívica. Guió catequètic.

(Pasqua 2025)

1. *Anàlisi de la realitat local i global, anterior i simultània al treball catequètic.*
 - * *Excepcionalitat eclesial i planetària del bienni 2024-2025.*
 - * *Establir referències bidireccionals, realitat-relat doctrinal.*
 - * *Establir contextos eclesials i socials.*
2. *Terminologia bàsica i característiques de l'Esperança.*
 - * *Esperança, entre la Fe i la Caritat.*
 - * *Esperança i Compromís.*
3. *Esperança, virtut cívica.*
 - * *Esperança, referència ètica de la quotidianitat.*
4. *Dinàmiques de l'Esperança.*
 - * *Llocs d'aprenentatge i maduració: pregària, acció, sofriment.*
5. *Esperança, una virtut bíblica.*

«La esperanza no es la convicción que algo saldrá bien, sino la certeza de que algo tiene sentido, independientemente de cómo resulte. La esperanza es una dimensión del alma, una orientación del espíritu humano que nos impulsa a seguir adelante, incluso en los momentos más oscuros. No depende de las circunstancias externas, sino de nuestra capacidad interna para encontrar significado y propósito en la vida. La esperanza nos invita a actuar con valentía y a no rendirnos nunca. Es la fuerza que nos permite enfrentar los desafíos con determinación y fe en que nuestras acciones pueden marcar la diferencia. La esperanza es un acto de fe en la vida y en la capacidad del ser humano para superar cualquier adversidad.»

VÁCLAV HAVEL
El pacificador. Pertubar la paz. (1990)

DILLUNS DE PASQUA A BÚGER

Encara brillaven estels a la volta del cel quan, pel camí que va a l'ermita de Sant Miquel (1), entrà silenciosament dins el poble un carretó que estirava daixo-daixo una somereta. Duia les regnes en una mà una dona amb aires de senyora, com una ombra blanquinosa dins la fosca, vestida tota de blanc, mocassins blancs als peus i guants immaculats, capellet de palla al cap, i sostenia amb l'altra mà una ombrel·la per por de la serena. La senyora menà l'animalet a la porta del teatre dalt del turonet on s'aixeca l'església de Sant Pere. Quan el poble encara dormia i no es veia llum a les finestres dels voltants, la senyora es deturà en actitud d'espera, asseguda a la banquetta dalt del carretó, mentre la somereta es quedava immòbil, agombolada pel silenci de l'alba a punt de trencar. No va trigar gaire a veure una llum que travessava la porta tancada del teatre. La llum prenia forma emergint de dins la foscor i la senyora sospirà alleugerida quan reconegué la figura que s'acostava al carretó, envoltada d'una aura argentina:

- Senyora Pontons: *Bon dia, pare Francesc. És molt dematí.*
- Pare Francesc: *Bon dia, senyora Pontons. És l'hora.*
- S.P. *Us han enganxat aquests "Amics del Papa Francesc".*
- P.F. *Sí. I els estic agraït. Deuen ser els darrers amics de la meva existència aquí a la terra. Quan jo ja estava en mans dels metges a l'hospital Gemelli, es reuniren per primera vegada en aquest teatre on m'he volgut aturar abans de partir, com a testimoni del meu reconeixement amb el sentiment d'un comiat entranyable.*
- S.P. *No sabran que heu estat aquí. No us ha vist ningú.*
- P.F. *Algú els ho dirà, senyora.*
- S.P. *Jo pas molt sovint per aquí, camí de Sant Miquel, i vaig esser a les seves reunions, d'amagat, que no em veren. Però, pujau! pujau i asseieu-vos! Aquí teniu una flassada, no agafeu fred. Us ho cont mentre començam a fer camí.*
- P.F. *Contau, contau.*

I es posà damunt les espatlles la flassada que estirà fins a cobrir amablement l'espatlla de la senyora.

- S.P. *Són un grup de cristians arreplegats per “Gent cristiana aporta”. Es diuen “Amics del Papa Francesc” perquè varen néixer amb la intenció d’analitzar el vostre Pontificat i recolzar les vostres iniciatives. La primera assemblea la tingueren el proppassat catorze de febrer: “Bon dia i bon any! Tots som Església, tots i totes”, digué Bernat Forteza que presentava l’acte i encapçalava l’assemblea, juntament amb Bernat Vicens i Miquel Monroig, un i l’altre al seu costat. La cosa havia començat amb una espira al WhatsApp de Companys de Seminari. L’espira prengué i en aquell moment era una petita foguera que cremava dins l’aire fred del teatre. Acabada la breu presentació, Bernat Vicens exposà als assistents les fites que considerava més importants del vostre servici a l’Església.*

- P.F. *Eren molts?*

- S.P. *No. Onze homes, entre ells un capellà en actiu: Tomeu Suau Mayol, i tres secularitzats: Jaume Sancho, Cecili Buele i Miquel Monroig. I no tots eren homes, també hi havia sis dones que formaren part ben activa de l’assemblea.*

- P.F. *Continuau, senyora.*

- S.P. *Els assistents seguiren amb atenció l’exposició que feu en Bernat, que va qualificar positivament el vostre servei i reblí la seva dissertació llegint alguns paràgrafs de les vostres encíclics que estengué damunt la taula: Laudato Si, Fratelli tutti, Evangelii Gaudium, Dilexit nos, a més de fer referència a l’Exhortació Apostòlica de l’Amazònia i al document final del Sínode. Miquel Monroig corroborà amb la seva intervenció el que havia sentit d’en Bernat i afegí l’allau d’esperances que va provocar el Sínode que convocàreu a tota l’Església, del qual se’n feu partícip el grup de “Gent cristiana aporta”, i també expressà la seva confiança en el fet de “caminar junts” per tal d’obrir moltes portes i fer entrar aire fresc per les finestres de l’Església.*

- P.F. *No tot degueren esser elogis i lloances.*

- S.P. *Us ho contaré. Després de les exposicions apuntades, Bernat Forteza moderà les intervencions dels homes i dones assistents. Els qui parlaren coincidiren en la necessitat de renovar i posar al dia l’Església que avui, com vos deis, és una Església de portes tancades i estranya al món. Digueren que el Papa Francesc fa neteja de la vellesa que pretén comandar l’Església i prepara el terreny del qui vindrà després d’ell. “Fa net el temple”, va dir algú. Sortí a llum la misericòrdia que heu proclamat als vuit vents, els vostres esforços per la pau i contra les armes, que l’Església som tots, el vostre viatge a Lampedusa, un gran crit d’atenció per obrir les mans d’Europa als immigrants i exigir que siguin ben rebuts i ben atesos,*

AMICS DEL PAPA FRANCESC
PONTIFICAT DEL PAPA FRANCESC
QUINS CANVIS HA FET?

COL·LOQUI SOBRE ELS GRANS CANVIS QUE HA FET EL PAPA FRANCESC
DIA 14 DE FEBRER DE 2025 A LES 11.00H
TEATRE PARROQUIAL DE BÚGER

COORDINEN:
BERNAT VICENS
MIQUEL MONROIG
BERNAT FORTEZA

ALGUNAS ASPECTES A TRACTAR

- Sentit de la trobada
- Trets més importants de la trajectòria del Papa Francesc
- Quines mancances tenim de les expectatives que ens havíem fet
- Llegir una cita breu de LAUDATO SI, i una altra de la FRATELI TUTTI
- Sínode mundial i l'any
- Posada en comú
- Possibilitat d'anar a visitar un moli (si hi ha temps)

DINAR AL BAR CAS RECTOR DE BÚGER a les 13.30h

- Una picada de fritt de noi, de porc i de marisc
- Plat per triar:
 1. Bacallà
 2. Cua de toro
 3. Calles de porc
- Postres: Flan o tarta de formatge...
- Begudes: Vini, ginebra i aigua
- Cafè i licor

Preu: 15 euros

ORGANITZA: Gent Cristiana aporta

IMPORTANT!

Els qui han de quedar a dinar, conèixer que arriben a en Miquel Tolado o també als coordinadors per saber quants serem

l'olor d'ovella que han de fer els pastors de les parròquies, la dedicació als més pobres, la participació de les dones en el ministeri, i dels laics, el problema del celibat, la lluita contra la pederàstia i els abusos eclesiàstics en general, contra el clericalisme, l'obertura a tots, tots, tots...

- P.F. *Sí, però...*

- S.P. *Sí. També se va parlar del gran potencial que ha perdut l'Església tot marginant els combatents de primera línia com són els capellans secularitzats. Apuntaren que havíeu perdut una oportunitat única quan tingué lloc el Sínode de l'Amazònia per tal de començar a canviar de bon de veres; que l'Església no ha incorporat encara les dones al ministeri; i criticaren també que vàreu rebre al Vaticà el president de Ruanda, Paul Kagame, genocida sanguinari amb 8.000.000 d'assassinats als Grans Llacs de l'Àfrica més negra mai.*

El pare Francesc escoltava seriosament.

- S.P. *Però la crítica va ser unànimement molt positiva, tot lloant la vostra vida senzilla a la residència de Santa Marta. Els assistents agrairen la vostra lluita per tornar a posar l'Evangeli i la persona de Jesús al centre de l'Església i de l'existència dels homes. I es reconegué l'esforç que féreu per al manco plantejar alguns problemes, i perquè heu deixat moltes petjades en el vostre camí que són l'inici del canvi.*

Va sonar un telèfon mentre els vostres amics estaven reunits.

- P.F. *Algú que es va interessar per la reunió, a més dels que hi eren?*

- S.P. *Sí. Llorenç Tous. El deveu conèixer. Es va unir i donà suport a l'assemblea des de Ceínos del Campo, a Valladolid. La seva cridada va interrompre les intervencions mentre tothom escoltava el que deia pel mòbil a Cil Buele, parlava de vós i dels camins que s'havien obert durant el vostre Pontificat a la llum del Vaticà II.*

Mentrestant, la somereta baixava el pendent a poc a poc, amb tota l'esma, conscient dels passatgers il·lustres que transportava. El carretó ja casi era baix de la costa. I continuà la senyora Pontons:

- S.P. *Els participants mostraren les seves ganes de fer revifar l'Església, que compararen a un gran transatlàntic enfangat dins un rierol; i de ressuscitar el missatge de Jesús, un caliu que cova sota un caramull de cendra. Aquesta va ser la primera reunió que tingueren del que alguns ja anomenen "el Concili de Búger". En convocaren una segona pel dia 4 d'abril, que ja la celebraren, per parlar del bisbe que volen a Mallorca, tota vegada que es sabut que el bisbe Sebastià acaba la*

Bernat Vicens - Bernat Forteza - Miquel Monroig

pròrroga que li concedíreu. A aquesta assemblea només foren onze, entre homes i dones. No hi pogué assistir, per qüestions de salut, Miquel Monroig, el qual fou substituït com a ponent per Guiem Ramis, un dels promotors de “Gent cristiana aporta”. El primer que qüestionaren fou el sistema d’elecció de bisbes, que consideren obsolet, i demanaren un sistema obert i participatiu. Quant al bisbe nou, a més d’intel·ligent i piadós, el volen més proper a la gent del poble, més cristià, més evangèlic, més humà, obert al món d’avui, que promogui l’activitat de les dones i els laics a les parròquies, senzill com Jesús... En convocaran una altra, d’assemblea, per parlar de les parròquies. No estaran gaire a fer-ho.

El carretó arribava al camí pla. Al llevant de l’illa els primers rajos de sol despertaven el dia. La senyora Pontons s’adonà que el temps s’acabava.

- És l’hora, digué. Us esperen. Anem!

El papa Francesc somrigué serenament.

A la veu de “anem” de la senyora, la somereta inicià un trot suau que va alçar un nigul de pols, rere del qual desaparegueren els viatgers.

Búger, 21 d’abril de 2025.
Pere J. Amengual Bestard

(1) Es tracta del camí de na Pontons. Conta la llegenda que aquesta senyora de Sant Llorenç des Cardassar, tan piadosa com rica, tenia tanta devoció pel Sant Crist de l’oratori de Sant Miquel de Campanet que feu fer un camí per anar-hi que passava per Manacor, Petra, Santa Margalida, Muro, Sa Pobra i Búger fins a l’oratori. toponíamallorca.net.

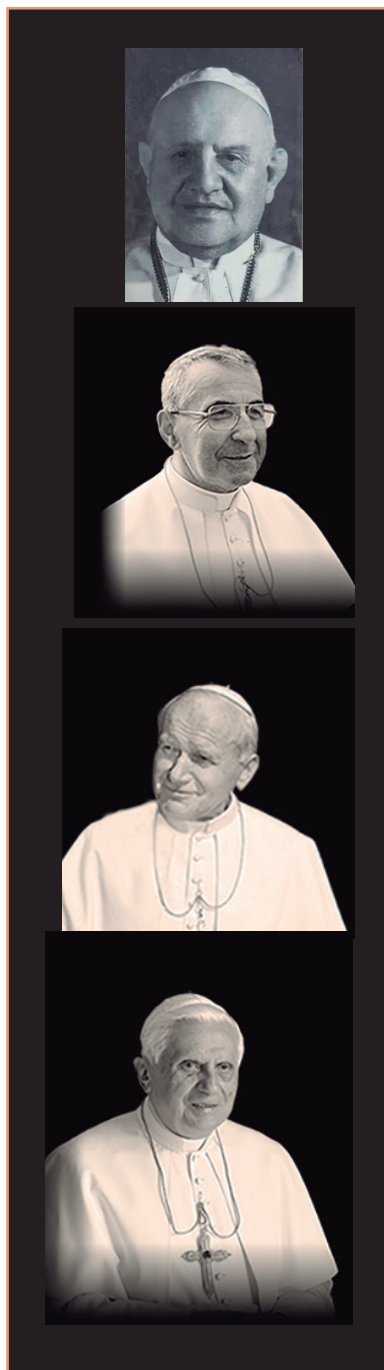
FRANCESC, EL PAPA QUE INTRODUÍ UN AIRE NOU

La nostra generació no participà directament en el Concili Vaticà II, però tampoc no sabríem explicar el segle XX sinó és a partir del que suposà aquella convocatòria. Amb el temps hem conegut i admirat la valentia, la bonhomia i la senzillesa de Joan XXIII. Angelo Roncalli coneixia el pes de la història. Sabérem que Pau VI també tenia capacitats extraordinàries per veure, interpretar i governar, però va ser víctima del dubte i de la por. En el nostre cas, tampoc no arribarem a temps a formar part de la xarxa d'agents que posaren en pràctica la bella teologia conciliar, però creixérem i maduràrem en espais on es respirava encara la frescor conciliar. Joves encara, carregats d'il·lusió i fascinats pels moviments cristians socialment i política més arriscats ens tocà experimentar els ritmes de l'Església. Per ventura allò que els experts consideren que constitueix el principal actiu de la institució eclesiàstica i allò que la fa perdurar en el temps. Joan Pau I representa el llindar entre un moment i un altre. Un signe. Uns dies. Un misteri.

Joan Pau II i Benet XVI, s'ocuparen durant trenta cinc anys, a desmuntar i restaurar el model conciliar d'Església, amb el suport dels moviments eclesials neoconservadors i els poders globals. Acabada la guerra freda, el capitalisme ha esdevingut el marc únic i la referència principal de la llibertat i el marc on millor se saben moure els actuals poders globals. Indubtablement, la religió és molt present en els moviments neoliberals i molts moviments de masses catòlics naveguen prou en aquestes aigües. El nostre temps és difícil d'entendre al marge de la teologia política. Tornau a llegir les cròniques de les visites de Joan Pau II i Benet XVI a Espanya i tindreu ocasió de percebre el clima i el tarannà de la jerarquia catòlica hispànica.

Durant aquest temps molts dels nostres referents i mestres van ser condemnats i silenciats. El garrot i la intransigència afectaren especialment a agents que lluitaren i optaren

per un altra model d'Església. Tot això amb posterioritat a que la teologia conciliar havia propiciat allò que Giuseppe Alberigo denominava “del garrot a la misericòrdia”, després d'aquelles caceres del sant Ofici durant els quaranta i cinquanta contra la nova teologia. La majoria dels canvis que, de forma natural, s'havien d'haver produït a partir dels acords conciliaris quedaren congelats i frustrats. Els anhels de multitud de creients van ser marginats i maltractats a l'interior de la institució eclesial. Ratzinger representava la nostàlgia, el passat, una estètica que ja no responia a les masses cristianes cada cop més amuntegades i fetes amb persones que no se sentien ni escoltades ni estimades.

Els primers gestos de Bergoglio, tot i representar un enigma pel món occidental, van ser rebuts com una novetat, amb sorpresa i esperança. Molts pocs podíem imaginar que aquella elecció seria tan transcendental en el plànol de la fe i tindria efectes tan profunds en la geopolítica global. El papa Francesc ha romput molts de motlos, s'ha desvinculat de tradicions vaticanistes que representaven allò més vell i caducat del cristianisme. Vaig conèixer la notícia del traspàs del papa en el centre d'Edimburg prop d'un temple de l'església d'Escòcia, d'arrels calvinistes, i vaig percebre que per primera vegada en la modernitat moria un papa a qui tampoc no li devia agradar esser etiquetat com a líder de l'església romana. Feia dècades que l'Església exigia una reforma en profunditat de la Cúria Vaticana i el jesuïta que habitava a l'interior de Bergoglio ha intentat aquesta heroïcitat. Cara a l'exterior, Bergoglio s'ha presentat com a Francesc, com un pobre, amic dels pobres i desarrelats del món. Amb Francesc el canvi inesperat -almenys per a molts que havíem abandonat tota esperança- ha començat. Francesc no ha mort. Deixa activat un itinerari que la història s'encarregarà de completar. Òbviament, hi haurà avanços i retrocessos, i res no serà fàcil per aquells que estimen i lluiten a favor d'una nova humanitat. A Francesc al final li mancà l'aire. Ho havia donat tot, havia repartit tot l'aire que eren capaços de donar els pulmons febles. Joan XXIII parlava de fer entrar aire fresc. Bergoglio sabia que al carrer hi faltava aire i que a l'interior hi mancava valentia. Algunes veus afirmen que era autoritari, altres més aviat ens inclinam a pensar que el seu principal actiu va ser precisament que mai no frenà el seu projecte, per molts pals que posaven a les seves rodes.

Pere Fullana, historiador

Algunes dades biogràfiques del papa Lleó XIV

BIOGRAFIA CRONOLÒGICA DEL PAPA LLEÓ XIV

És elegit papa, a l'edat de 69 anys, quan en duu 43 de sacerdot, com a frare agustí, 11 anys de bisbe peruà, i només un any i mig de cardenal...

Com que del cardenal nord-americà **Robert Francis Prevost Martínez**, O.S.A., no en sé res de res, em pos a cercar dades més detallades sobre la seva biografia. M'hi empeny, sobretot, la gran allau de preguntes que m'arriben, sobre si el conec o hi he treballat, al **Perú**. Sempre hi he de dir que no, que no el conec, ni he tengut cap ocasió de col·laborar-hi. Això sí, encara que en èpoques distintes, tots dos treballam en dues diòcesis veïnes i, fins i tot, en el mateix departament (**Piura**): ell, primer a **Chulucanas** com a missioner i rector de parròquia, i després com a bisbe de **Chiclayo**; jo a la diòcesi de **Piura**, només com a rector de parròquia.

N'arrib a arreplegar aquestes dades sobre el personatge:

1. INFÀNCIA I JOVENTUT

- **Robert Francis Prevost Martínez** neix a **Xicago (Illinois-EUA)** el 14 de setembre de **1955** (19 dies abans que jo ingressi al Seminari diocesà de Mallorca a l'edat de 10 anys!)

- D'avis materns, tots dos descrits com a *negres o mulats* (haitians?), és fill de pare amb ascendència francesa i italiana, **Louis Marius Prevost**, i de mare amb ascendència espanyola, **Mildred Agnes Martínez**. Té dos germans, **Louis Martin** i **John Joseph**.

- Passa la seva infantesa i adolescència amb la seva família i estudia primer en el Seminari Menor dels Pares Agustins, completant-ne els estudis secundaris el **1973** (quan em trob de missioner pel Burundi, a l'Àfrica Central).

- Creix dins l'orde de Sant Agustí on l'1 de setembre de **1977**, a l'edat de 22 anys, ingressa en el noviciat (el meu darrer any sencer d'estada al Perú). És l'any en què obté una llicenciatura en matemàtiques a la Universitat de Villanova.

- Fa la seva primera professió el 2 de setembre de **1978**. (l'any en què deix de treballar al Perú i me'n torn cap a Mallorca). I els vots solemnes el 29 d'agost de l'any **1981** (el meu darrer any sencer com a rector de la parròquia de l'Encarnació, a Palma).

- És ordenat sacerdot a **Roma** el 19 de juny de **1982** al Col·legi Agustinià de Santa Mònica, per monsenyor **Jean Jadot**, pro-president del Pontifici Consell per als No Cristians, avui Dicasteri per al Diàleg Interreligiós (*catorze anys després que jo en som ordenat capellà a Mallorca; i cinc mesos després que celebr i presidesc la darre-ra missa a la parròquia de l'Encarnació, abans de casar-me amb Lina Company*).

- Obté un títol de Màster en Divinitat a la Catholic Theological Union de Chicago (**1982**); i la llicenciatura (**1984**) i el doctorat (**1987**) en Dret canònic per la Universitat Pontifícia de Sant Tomàs d'Aquino, a l'Angelicum de **Roma**.

2. MISSIONER AL PERÚ, DURANT 22 ANYS

- Mentre prepara la seva tesi doctoral, és enviat a la missió agustiniana de **Chulucanas, Piura, Perú** l'any **1985**. Exerceix com a canceller de la Prelatura territorial i prior del Vicariat de **Chulucanas**, de 1985 a **1986**, (*mentre m'estic afanyant a combatre el limfosarcoma maligne que afecta la vida de la meva esposa Lina*).

Chulucanas és una ciutat del nord del **Perú**, capital de districte, ubicada en el departament de **Piura**, a una cinquantena de quilòmetres de la parròquia piurana on treballam els capellans mallorquins.

- Dos anys després, passa als **Estats Units** i és nomenat Director de Vocacions i Director de Missions per a la Província Agustinià "Mare del Bon Consell" a **Olympia Fields, Illinois (EUA)** (**1987**-1988) (*l'any mateix en què mor ma mare*).

- Torna al **Perú** i s'incorpora a la missió de **Trujillo** com a director del projecte de formació comuna per als aspirants agustins dels vicariats de **Chulucanas, Iquitos i Apurímac** (*l'any mateix en què mor la meva esposa Lina Company*). Durant onze anys seguits exerceix els càrrecs de prior de la comunitat (**1988**-1992), director de formació (1988-1998), i, en l'arxidiòcesi de **Trujillo**, vicari judicial (**1989**-1998) i professor de Dret Canònic, Patrística i Moral en el Seminari Major "Sant Carles i Sant Marcelo".

Li confien també l'atenció pastoral de la nostra Senyora Mare de l'Església, més tard parròquia amb el títol de Santa Rita (1988-1999) a la perifèria pobra de la ciutat. I esdevé administrador parroquial de la nostra Senyora de Montserrat (**1992**-1999).

No em puc estar de recordar que és al mateix seminari on, un grapat d'anys abans, hi arriba l'1 de març de 1959 (*quan jo estic fent el quart curs d'Humanitats al Seminari diocesà de Mallorca*) el primer grup de missioners mallorquins comandats per mossèn **Miquel Fernández**. Són els quatre primers capellans diocesans de Mallorca que, en grup, després de fer un curset intensiu de preparació a Madrid, enfilen rumb a Sud-amèrica. Sempre he recordat molt bé tant el fet com els personatges: **Miquel Fernández Bosch, Antoni Lliteras Massanet, Ferran Bonnín Aguiló i Sebastià Planas Llabrés de Jornets**. Se'n van a treballar al Seminari de **Trujillo**, a uns 500 km al nord de la ciutat de **Lima**, la capital del Perú. Després s'hi anirien afegint-ne d'altres, de companys mallorquins.

- El P. **Prevost** se'n torna als **Estats Units** l'any **1999**, i és elegit provincial de la província agustiniana de **Chicago** assumint-ne el càrrec el 8 de març (*el mateix any en què mor mon pare 7 mesos després, i jo començ a exercir-me com a conseller de*

Cultura i Joventut al Consell de Mallorca i com a diputat al Parlament de les Illes Balears).

- L'any **2001** s'exerceix com a prior general dels agustins durant 12 anys seguits: primer, per un mandat de sis anys, i llavors torna a ser elegit, per a un segon mandat de sis anys l'any **2007**.

- Del **2013** al 2014, és director de formació al Convent de Sant Agustí de **Chicago**, així com primer conseller i vicari provincial de la Província de Nostra Mare del Bon Consell, que cobreix el mig oest dels **Estats Units**.

3. BISBE DE CHICLAYO, DURANT 8 ANYS

- El 3 de novembre de **2014**, el papa **Francesc** nomena el P. **Prevost** com a administrador apostòlic de la diòcesi de **Chiclayo** i bisbe titular de Sufar. Rep la seva consagració episcopal el 12 de desembre de 2014, i el 26 de setembre de **2015** és nomenat bisbe de la diòcesi de **Chiclayo**.

- Dins la Conferència Episcopal del **Perú** (CEP) entre **2018** i 2023, **Prevost** forma part del consell permanent per al mandat del 2018 al 2020. N'és el vicepresident segon...

- El 13 de juliol de **2019**, **Prevost** és nomenat membre de la Congregació per al Clergat. El mateix any és elegit president de la Comissió d'Educació i Cultura. També és membre de la direcció de Càritas Perú...

- El 15 d'abril de **2020** és nomenat administrador apostòlic del **Callao** al **Perú**, (en plena pandèmia) i el 21 de novembre del mateix any, el papa **Francesc** el nomena membre de la Congregació per als Bisbes.

- El 30 de gener de **2023**, el papa **Francesc** el nomena prefecte del Dicasteri per als Bisbes, amb efectes del 12 d'abril, amb el títol d'arquebisbe-bisbe emèrit de **Chiclayo**.

4. CARDENAL DIACA, DURANT UN ANY I 8 MESOS

- El 9 de juliol de 2023, el papa **Francesc** anuncia que té previst nomenar-lo cardenal en el consistori del 30 de setembre. En aquest consistori és nomenat cardenal diaca de Santa Monica degli Agostiniani. (Ara fa només 1 any i 8 mesos).

- Ha estat president de la Comissió Pontifícia per a l'Amèrica Llatina...

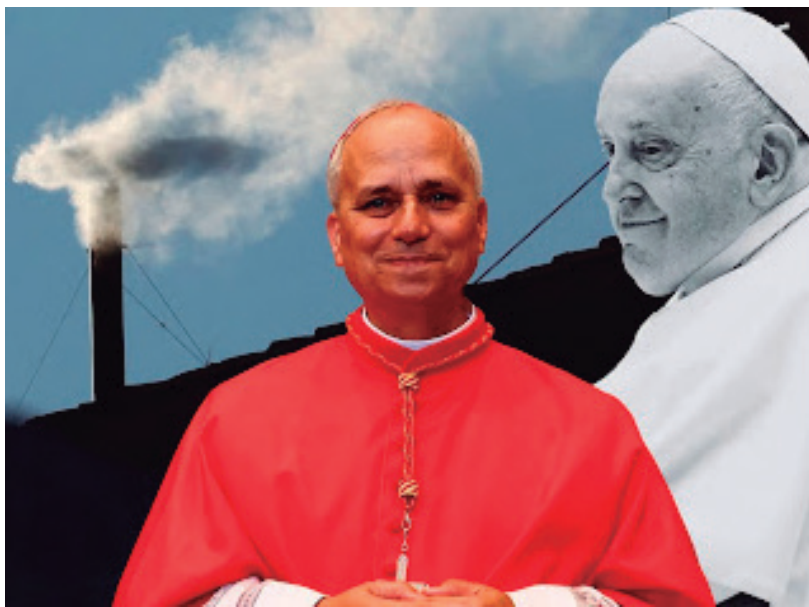
5. PAPA, DES DEL 8 DE MAIG DE 2025

- **Robert Francis Prevost Martínez**, O.S.A. és elegit pel conclave de cardenals com el 267è papa de l'Església Catòlica Romana el 8 de maig de **2025**. Es converteix en el primer pontífex estatunidenc i peruà. Escull el nom de **Lleó XIV**.

- Es diu i comenta que el cardenal **Pietro Parolin**, nomenat pel papa **Francesc** el 31 d'agost de 2013 secretari d'Estat de la Santa Seu, el dicasteri més antic dins la Cúria romana, en veure que progressa rapidíssimament l'increment de vots al seu favor durant el conclave, demana als seus votants que es posin a favor del cardenal **Prevost**...

- Sembla que **Prevost** és i vol comportar-se com un papa de consens entre progressistes i conservadors. Té una destacada trajectòria missionera, pastoral i doctrinal. Uneix les seves arrels nord-americanes amb una experiència llatinoamericana.

- Diuen i comenten que parla amb fluïdesa relativa anglès, espanyol, italià, francès, portuguès, llatí, alemany i quítxua. La seva trajectòria combina una formació acadèmica profunda amb una dedicació pastoral a Amèrica Llatina, reflectint el seu compromís amb l'Església i el seu servei a les comunitats.

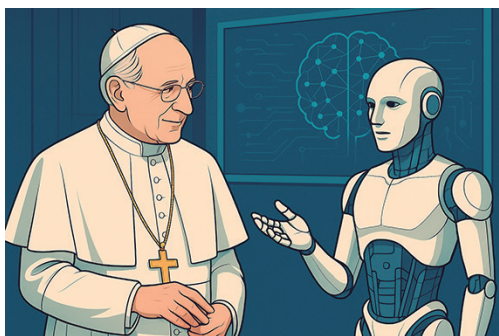
Tant de bo, dic jo i no em cans de repetir, pregant Déu per pa i per sal:

Que aquest papa **Lleó XIV**, que prové del Nord i del Sud, pugui dur a la pràctica tot quant sap i tot quant vol, sempre en profit i benefici d'un evangeli anunciat i compartit amb els més pobres. Que mai no hi defalleixi. I que arribi a perdurar en el temps, almanco durant dues dècades seguides...

M'alegra veure que hores d'ara comptam amb un Papa tan missioner al **Perú**, que arriba a fer-se present i a treballar en indrets tan diversos com: **Chulucanas**, **Chiclayo** i **Trujillo**, a la costa Nord. **Callao** i **Lima**, la capital del Perú. **Iquitos**, a la selva amazònica peruana. I **Apurímac**, regió situada al Sud, en plena serra andina del Perú.

Segur que s'hi ha deixat **“evangelitzar pels més pobres del país...”**

Cecili Buele i Ramis
13 de maig 2025

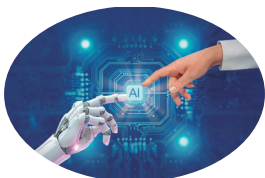

CURIOSITATS I OPINIONS DE LA INTEL·LIGÈNCIA AR- TIFICIAL SOBRE EL PAPA LLEÓ XIV

Jaume Sancho

Juguera que a vegades té un home desenfeinat! Com que aquest papa nou em té completament despistat i a falta d'ocasions per a poder-ne parlar sense presses amb els meus amics, que sou tots vosaltres, vaig decidir – “a falta de pan, buenas son tortas” – parlar-ne una mica amb el meu ordinador interpel·lant la I.A.

Jo no som gaire propens a parlar amb màquines, però més per curiositat que per altra cosa, li vaig fer aquestes dues preguntes que ara veureu i la seva resposta.

¿Con los datos disponibles sobre las decisiones tomadas hasta el momento por el papa León XIV cómo es previsible conjeturar la trayectoria liberal o conservadora de este papa?

La trayectoria del papa León XIV: una mirada hacia el futuro de la Iglesia

El papa León XIV, nacido Robert Francis Prevost en Chicago en 1955, fue elegido pontífice el 8 de mayo de 2025, convirtiéndose en el primer papa estadounidense de la historia. Su elección fue vista como un punto de equilibrio entre las tendencias liberales y conservadoras dentro de la Iglesia Católica, lo que ha generado expectativas sobre la dirección que tomará su papado. En este análisis, se examinarán las decisiones y declaraciones de León XIV hasta la fecha para conjeturar si su trayectoria será más liberal o conservadora.

1. Continuidad con el legado de Francisco y León XIII

Desde su elección, León XIV ha mostrado una clara intención de continuar con el legado de su predecesor, el papa Francisco, y de su homónimo, León XIII. En su primer discurso a los cardenales, destacó la importancia de responder a los desafíos de la revolución digital y la inteligencia artificial, evocando la encíclica *Rerum Novarum* de León XIII, que abordó la cuestión social en el contexto de la primera revolución industrial. Además, ha enfatizado la necesidad de una Iglesia inclusiva y atenta a las necesidades de los más desfavorecidos, siguiendo la línea pastoral de Francisco.

2. Enfoque pastoral y social

León XIV ha reafirmado la enseñanza tradicional de la Iglesia sobre la familia y la dignidad humana, subrayando que el matrimonio se basa en la unión estable entre un hombre y una mujer y defendiendo la dignidad de los no nacidos, los ancianos, los enfermos, los desempleados, los inmigrantes y otros grupos vulnerables. Estas declaraciones indican una postura conservadora en cuestiones doctrinales. Sin embargo, su énfasis en la paz, la diplomacia multilateral y el diálogo interreligioso refleja una orientación pastoral que busca promover la unidad y la justicia social.

3. Desafíos doctrinales y estructuras eclesiales

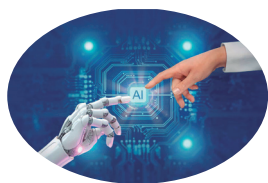
Uno de los principales desafíos para León XIV será decidir sobre cuestiones doctrinales y estructurales que han sido objeto de debate en el papado de Francisco. Temas como el acceso a la comunión para los divorciados vueltos a casar, la bendición de parejas del mismo sexo, la inclusión de personas transgénero en la vida eclesial y la posible ordenación de mujeres como diáconos siguen siendo puntos de controversia. León XIV deberá determinar si continúa con las reformas iniciadas por Francisco o si adopta una postura más conservadora en estos asuntos.

4. Política internacional y relaciones con China

En el ámbito internacional, León XIV ha expresado su deseo de mejorar las relaciones con China, pidiendo oraciones para que los católicos chinos, estimados en 12 millones, estén en comunión con Roma. Esta postura sugiere un enfoque diplomático y conciliador, buscando superar las tensiones existentes y promover la unidad en la Iglesia universal.

Conclusión

Hasta el momento, las decisiones y declaraciones de León XIV indican una trayectoria que combina elementos de continuidad con el legado de Francisco y León XIII, un enfoque pastoral centrado en la inclusión y la justicia social, y una postura conservadora en cuestiones doctrinales fundamentales. Su papado parece orientarse hacia una síntesis que busca equilibrar la tradición con la necesidad de adaptación a los desafíos contemporáneos. Será crucial observar cómo abordará los temas doctrinales y estructurales en el futuro cercano para determinar si su papado se inclina más hacia una orientación liberal o conservadora.

Dado este análisis anterior y la nula referencia del papa Leon XIV al tema de la Sinodalidad tan querido por el papa Francisco ¿que es lo previsible sobre la futura actuación del papa Leon XIV sobre este tema?

La ausencia de referencias explícitas al tema de la sinodalidad en los primeros discursos y gestos del papa León XIV resulta llamativa, especialmente si se considera que fue uno de los ejes centrales del pontificado de Francisco. La sinodalidad —entendida como un modo de ser Iglesia basado en la escucha recíproca, la corresponsabilidad y la participación activa de todos los fieles— fue promovida por Francisco no solo como un método de gobierno eclesial, sino como una auténtica reforma estructural y espiritual. Ante este contexto, la omisión del papa puede ofrecer algunas pistas sobre su futura actuación.

1. Una omisión significativa, no necesariamente definitiva

Es posible que el silencio sobre la sinodalidad en los primeros discursos de León XIV no indique un rechazo explícito, sino una elección estratégica para marcar un estilo propio. Al comenzar un nuevo pontificado, muchos papas eligen centrarse en prioridades pastorales o temáticas que consideran urgentes o más universales — como en este caso, el desafío de la inteligencia artificial, la paz, y la justicia social—.

Esto podría significar que León XIV no descarta la sinodalidad, pero tampoco la eleva a un lugar central en su agenda inmediata.

2. Una posible reorientación del concepto

Otra hipótesis plausible es que León XIV adopte una visión más tradicional o moderada de la sinodalidad, alejándose del enfoque más dinámico y reformador de Francisco. Podría optar por una interpretación más jerárquica del gobierno eclesial, en la que la colegialidad episcopal esté presente, pero sin dar tanto protagonismo a los laicos o a las comunidades locales. Esta opción iría en línea con otros signos del inicio de su pontificado, como su reafirmación clara de la enseñanza tradicional sobre el matrimonio, la familia y la moral sexual.

3. Continuidad discreta y sin protagonismo reformista

Es también posible que León XIV mantenga algunas estructuras y procesos sinodales establecidos por Francisco —como los sínodos continentales o temáticos— pero sin convertirlos en motores de cambio estructural. En este caso, habría una continuidad institucional, pero sin la carga transformadora que Francisco imprimió al proceso. Este enfoque permitiría preservar la unidad dentro del episcopado y evitar tensiones con los sectores más conservadores, que han sido críticos del modo en que se ha aplicado la sinodalidad en los últimos años.

4. El peso del contexto eclesial y geopolítico

No debe olvidarse que el contexto influye profundamente en la agenda de un papa. La Iglesia enfrenta hoy desafíos complejos: secularización acelerada, crisis de abusos, tensiones entre bloques ideológicos dentro del clero, polarización en América Latina y África, y el ascenso de tecnologías que transforman la vida humana. En este entorno, León XIV puede optar por centrar sus esfuerzos en recuperar la credibilidad institucional, promover el diálogo con los poderes globales y defender los valores fundamentales de la doctrina católica, relegando la sinodalidad a un plano más operativo que discursivo.

Conclusión: cautela, énfasis jerárquico y posible redefinición

Con base en la omisión actual y los primeros gestos del pontificado, lo más previsible es que León XIV no continúe promoviendo la sinodalidad con el mismo impulso y amplitud que lo hizo Francisco. Su actuación futura podría caracterizarse por una relectura más controlada, jerárquica y centrada en los obispos del concepto sinodal, en lugar de ampliar la participación de los laicos y cuestionar estructuras tradicionales. No obstante, su postura definitiva aún está por revelarse, y habrá que observar con atención sus nombramientos episcopales, la organización de futuros sínodos y, sobre todo, su eventual decisión sobre los frutos del Sínodo sobre la Sinodalidad de 2021-2024.

DÉU ENS TROBI CONFESSATS !!

Els reptes de Lleó XIV, els dotze treballs del Papa

14 de maig de 2025

[https://www.golias-editions.](https://www.golias-editions.fr/2025/05/14/les-defis-de-leon-xiv-les-douze-travaux-du-pape/)

[fr/2025/05/14/les-defis-de-leon-xiv-les-douze-travaux-du-pape/](https://www.golias-editions.fr/2025/05/14/les-defis-de-leon-xiv-les-douze-travaux-du-pape/)

Lleó XIV és el papa del mestissatge americà i de les perifèries... L'Església i el món sencer tenen els ulls fixos al balcó de Sant Pere amb esperança i expectativa. El nou pontífex, Robert Prévost, pren el timó en un moment de gran agitació, succeint Francesc, un Papa que va iniciar la primavera de l'Església. Però els reptes que hereta, i que la comunitat catòlica li planteja, són tan urgents com inevitables.

Entre els molts reptes que el papa Lleó XIV haurà d'afrontar, el primer és el de la sinodalitat.

1 – Posant en acció la sinodalitat.

El procés sinodal, un llegat de Francesc, ara requereix abordar la base; i retornar a les parròquies un paper que ja no és consultiu de les parròquies i diòcesis, sinó que pot prendre decisions a través dels consells pastorals en la gestió de l'atenció pastoral. Ha arribat l'hora de passar de la paraula a la pràctica, de l'escolta a la veritable corresponsabilitat, perquè el Poble de Déu sigui un subjecte actiu i no un mer espectador de la vida eclesial. Lleó XIV ha de promoure estructures on la veu dels laics, de les dones i dels joves tingui un pes real en les decisions, i on la sinodalitat deixi de ser un lema i esdevingui la manera habitual de caminar junts.

2 – Dones: accés a l'altar suspès.

L'Església té un deute històric amb les dones. Obrir de bat a bat la porta al diaconat i al sacerdoci femení és una qüestió pendent que ja no es pot ajornar. Lleó XIV ha de ser el Papa que trenqui el sostre de vidre per a les dones a l'Església i aconseguir la igualtat per a tots els batejats davant l'altar i en la missió. No és només una qüestió de justícia, sinó de fidelitat a l'Evangeli i a la realitat d'una Església on les dones ja donen suport a la fe i a la vida comunitària a tots els continents.

3 – Tolerància zero amb l'abús.

El flagell de l'abús exigeix una resposta inquebrantable: tolerància zero, reparació completa (inclosa la econòmica) per a les víctimes. Lleó XIV ha d'eradicar la cultura del silenci i la impunitat, i fer de l'Església un espai segur i transparent. Només així podrà recuperar la credibilitat i la confiança dels fidels i de la societat. D'aquí la urgència de curar les ferides profundes i actuar per garantir que l'horror de l'abús no es repeteixi mai més.

4 – Conversió del papat.

L'època del papa, monarca absolutista i d'un sol home, s'està acabant. Lleó XIV està cridat a promoure una conversió del papat cap a un model col·legial de servei i corresponsabilitat, on el poder s'exerceixi com una comunió i no com una imposició. Un papat que escolta, dialoga i comparteix la càrrega amb el col·legi episcopal i amb tot el poble de Déu, en una Església veritablement circular i no piramidal.

5 – Viri probati i celibat opcional.

L'escassetat de vocacions i la realitat pastoral de molts territoris ens empenyen a aprovar els viri probati –homes casats– i a obrir el debat sobre el celibat opcional, perquè l'Eucaristia arribi als quatre racons del món. Lleó XIV ha de ser valent i pragmàtic, prioritzant l'accés als sagraments i a la vida comunitària per sobre de tradicions que, tot i ser precioses, no són dogmes de fe. El carisma del celibat guanyaria en autenticitat en ser opcional.

6 – Diàleg interreligió i ecumenisme.

La unitat en la diversitat és el gran repte del segle XXI. Lleó XIV ha de ser el papa de geometria variable: obert a totes les religions, constructor de ponts entre cristians i promotor d'un veritable ecumenisme, on la pluralitat no sigui una amenaça, sinó una riquesa. Només així l'Església pot ser signe de fraternitat universal i testimoni creïble en un món marcat per la fragmentació i els conflictes. Preservar la unió dels cristians mantenint la seva diversitat.

7 – Reforma de la moral sexual.

La moral sexual necessita una actualització a la llum de la realitat i la misericòrdia. Lleó XIV ha de dur a terme una reflexió profunda, sense tabús ni condemnes, que aculli i doni suport a totes les persones, incloses les parelles homosexuals i els divorciats tornats a casar. Es tracta de passar de la norma a la persona, del judici a l'acceptació i d'una moral de prohibicions a una ètica d'amor i cura.

8 – Reforma del Codi de Dret Canònic.

Els canvis sinodals i pastorals s'han de reflectir en el dret de l'Església. Hi ha una

necessitat urgent de reformar el Codi de Dret Canònic perquè tingui en compte la nova eclesiologia i les exigències del Poble de Déu. La llei ha d'estar al servei de la vida, la missió i la misericòrdia; no ha de ser un obstacle per a l'Esperit ni una camisa de força per a la creativitat pastoral.

9 – Una Església inclusiva.

Mantenir l'Església com una llar oberta a tothom, sense exclusions ni fronteres, és la gran tasca de la misericòrdia. Lleó XIV ha de ser el garant d'una Església on tothom sigui acollit i escoltat preservant la seva dignitat. Ningú s'ha de sentir aliè, rebutjat o indigne; tothom té un lloc a la taula del Senyor, des dels gais fins als transsexuals i les persones LGTBI.

10 – Una Església dels pobres i crucificats.

L'Evangeli és clar: l'Església ha de ser refugi per als pobres, els rebutjats i els crucificats de la terra. Lleó XIV està cridat a posar aquest últim al centre i a ser la veu profètica que denuncia les injustícies del sistema. Només així serà fidel al Jesús de Natzaret que es va identificar amb els qui pateixen i va lluitar per una humanitat més justa i fraternal. Només així el poble de Déu podrà continuar sentint l'Església com el seu hospital de campanya i la seva casa comuna d'esperança.

11 – Lluita per la pau i el diàleg.

En un món marcat per la guerra i la polarització, el Papa ha de ser l'apòstol de la pau i del diàleg, utilitzant la paraula i la trobada com a úniques armes per resoldre els conflictes. Lleó XIV ha de ser mediador, profeta i sembrador de reconciliació, demostrant que una altra política i una altra humanitat són possibles.

12 – Defensa de la casa comuna.

La crisi ecològica és una emergència espiritual i moral. Lleó XIV ha de continuar i aprofundir la defensa de la casa comuna i de l'ecologia integral, tal com va demanar Francesc a la Laudato si'. El futur del planeta i de les generacions futures està en joc, i l'Església ha d'estar a l'avantguarda de la conversió ecològica global.

Lleó XIV no va començar de zero. Hereta la barca de Francesc (i Pere), sacsejada, però també plena de potencial i Esperit. El repte és immens: ser el papa de la inclusió, la reforma i l'esperança. El Papa que, sense por, s'atreveix a somiar i donar vida a l'Església del demà... El Papa de la primavera.

Resum escrit per Guillem Ramis Moneny

Pau, Justícia, Veritat.

Discurs del Papa Lleó XIV al Cos Diplomàtic

<https://www.lavie.fr/christianisme/eglise/paix-justice-verite-le-premier-discours-du-pape-leon-xiv-au-corps-diplomatique-en-integralite-99589.php>

16/05/2025

Voldria que tinguéssim presents tres paraules clau.

La primera paraula és pau. Massa sovint considerem aquesta paraula com a “negativa”, és a dir, com la simple absència de guerra i conflicte, perquè l’oposició forma part de la naturalesa humana i sempre ens acompanya, empenyent-nos massa sovint a viure en un permanent “estat de conflicte”: a casa, a la feina, a la societat. La pau sembla llavors no ser més que una treva, una pausa entre dos conflictes... Des de la perspectiva cristiana –com en altres experiències religioses– la pau és sobretot un do, el primer do de Crist: «Us dono la meua pau» (Jn 14,27). Tanmateix, és un do actiu i atractiu, que ens afecta i implica a cadascun de nosaltres, independentment del nostre origen cultural i de la nostra afiliació religiosa, i que requereix sobretot un treball sobre un mateix. La pau es construeix al cor i des del cor, desarrelant l’orgull i les exigències, i mesurant el propi llenguatge, perquè es pot fer mal i matar amb paraules, no només amb armes... Cal la voluntat de deixar de produir instruments de destrucció i mort, perquè, com va recordar el Papa Francesc, «No hi ha pau possible sense un veritable desarmament [i] la necessitat de cada poble de proveir-se per a la seva pròpia defensa no es pot transformar en una cursa general de rearmament».

La segona paraula és justícia. Buscar la pau requereix practicar la justícia. Com ja he esmentat, vaig triar el meu nom pensant sobretot en Lleó XIII, el Papa de la primera gran encíclica social, Rerum Novarum. En els temps de canvi que esta vivint, la Santa Seu no pot evitar fer sentir la seva veu davant dels nombrosos desequilibris i injustícies que condueixen, entre altres coses, a condicions de treball indignes i a societats cada cop més fragmentades i conflictives. També s’han de fer esforços per abordar les desigualtats globals, on la riquesa i la pobresa creen profundes divisions entre continents, entre països i fins i tot dins de les societats... La meua història és la d’un ciutadà, descendent d’immigrants, ell mateix emigrant. Al llarg de la vida, cadascun de nosaltres pot trobar-se amb bona salut o malalt, amb o sense feina, a la pàtria o a l’estranger: tanmateix, la nostra dignitat sempre roman la d’una criatura volguda i estimada per Déu.

La tercera paraula és veritat. No es poden construir relacions veritablement pacífiques... sense veritat. On les paraules prenen connotacions ambigües i ambivalents, on el món virtual, amb la seva percepció alterada de la realitat, pren el control sense control, és difícil construir relacions autèntiques, ja que manquen les premisses objectives i reals de la comunicació... Però la veritat mai no se separa de la caritat, que, en la seva arrel, sempre té cura de la vida i del bé de cada home i dona... Així, la veritat

ens permet afrontar amb més vigor els reptes del nostre temps com ara les migracions, l'ús ètic de la intel·ligència artificial i la salvaguarda de la nostra estimada Terra... És un temps de conversió i renovació, però sobretot una oportunitat per deixar enrere els conflictes i emprendre un nou camí, inspirat per l'esperança de poder construir, treballant junts, cadascú segons les seves sensibilitats i responsabilitats, un món en què tothom pugui realitzar la seva humanitat en la veritat, la justícia i la pau. Espero que això es pugui aconseguir en tots els contextos, començant pels més afectats, com ara Ucraïna i Terra Santa.

Resum escrit per Guillem Ramis Moneny

[AR - DE - EN - ES - FR - IT - PL - PT]

AUDIENCIA AL CUERPO DIPLOMÁTICO ACREDITADO ANTE LA SANTA SEDE

DISCURSO DEL SANTO PADRE LEÓN XIV

Sala Clementina
Viernes, 16 de mayo de 2025

Text complet del discurs:

<https://www.vatican.va/content/leo-xiv/es/speeches/2025/may/documents/20250516-corpo-diplomatico.html>

Leo PP. XIV
Robert Francis Prevost
8.V.2025

HABEMUS PAPAM

FOTO OFICIAL DEL PAPA LEÓN XIV

<https://www.vatican.va/content/leo-xiv/es.html>

El bisbe que jo necessit que sigui més cristià “amb mi” que bisbe “per a mi”¹

Jaume Sancho

*“Cristià ho som amb tu, bisbe ho som per a tu”
(Frase a atribuïda a St. Agustí)*

No sol quedar mai cap “Seu vacant” –tant aquí com a qualsevol part del món– que, quasi automàticament, no apareguin –almanco des del Concili Vaticà II – articles, entrevistes o alguna altra mena de literatura eclesiàstica exigint o suplicant un model determinat de bisbe que algunes persones del país o grups compromesos de fidels diocesans consideren adients per ocupar la seva Seu o càtedra episcopal.

Això mateix passa entre nosaltres des de fa anys. La nostra revista i tot en pot ser testimoni fefaent d’aital fenomen: Després que ja el nostre nº 2, corresponent al mes de maig de 2003, anunciàs en coberta i en parlàs en un article sentidíssim d’en Tomeu Català en pàgines interiors la mort del nostre estimat bisbe Teodor, ja en el número següent el nostre amic Antoni Mateu –i ja amb un to totalment pessimista respecte a la consecució dels seus desitjos– manifestava el següent:

“Seria tant difícil nomenar un dels companys nostres, d’aquí, de Mallorca? N’hi ha per escollir, encara que per ventura no tants com a València...”²

¹ Article dedicat al papa Francesc, bisbe de Roma, que ha viscut i mort com un “cristià amb mi”.

² Mateu Brunet, A; Reflexions al voltant del nomenament del nou Bisbe. Modèlics i modelicons, nº 3, p.4.

Ara mateix ja no record si en Toni Mateu demanava, entre altres evidents utopies, que el bisbe fos un home alt i ben plantat, però la resposta va ser quasi immediata: El bisbet Jesús! Petitó... i valencià, per afegir més aigua al banyat. Tu dona idees, que ja vindrà la Mare Superiora a posar-hi remei... i deixar ben clar qui mana aquí!

A la "bisbefactoria", de l'Església universal en deuen saber un ronyó i mig, però de les Esglésies locals no en saben res de res. Ni desitgen saber-ne: "*Ad majora sumus!*"

Tals motius, la ignorància i la prepotència, unides potser a una presumible rutina més pròpia de *funcionaris* eclesiàstics que de membres conscients i responsables de la missió sagrada que porten entre mans, almanco en els graons més baixos o entremitjos de l'escala decisòria, poden ser-ne part de les causes de tal naufragi.

Però una part grossa i definitiva de la culpa potser la tenim els que ho permetem. No en som totalment innocents. Som ben conscient que *bones excuses* en tenim a balquena: realment ens ho han posat molt difícil. Però tampoc em sent totalment escàpol de tota responsabilitat. I d'aquesta responsabilitat mai me n'he confessat. Ni en aquell temps quan encara em confessava, i ja ha plogut... Un dia ho he de fer.

Tenc un caramull gros de coses "*que no he fet*" i que me n'hauria de confessar: Jo cabronades grosses no n'he fetes massa, perquè això em solia fer sempre bastanta vessa, però de coses que tocava haver fet i no vaig fer en tenc moltes, moltíssimes... i segurament pel mateix motiu. Que Déu em perdoni tant les unes com les altres.

Però tornem allà on érem.

Això de fer bisbes deu ser una mena d'endogàmia. Vaig llegir fa anys, i ja no record a on, aquesta frase que per a mi va ser clarificadora i d'aleshores la tenc per certa: "*Los obisparros hacen los obispillos*" i "*sólo algún obispillo llegará a ser obisparro*".

És qüestió de política. De política eclesiàstica o clerical, però política al capdavant.

I, mentrestant, l'Esperit Sant que hi fa? No oblidem que l'Esperit Sant és l'Esperit de Jesús i que Jesús a vegades dormia dins la barca en plena tempesta i això era motiu d'alarma per als deixebles fins al punt d'escriu-lo de males maneres. Fins aleshores Jesús no es despertava per posar les coses al seu lloc. Tal volta ara passa cosa semblant i ha arribat l'hora d'escriu fort allà on sigui necessari.

"*Homes de poca fe!*" els deia i en això anava més tort que un ganxo: si el cridaven és perquè creien i confiaven en ell. Nosaltres no cridam perquè ja no esperam res.

Hem tornat uns tous. Uns tous o uns retuts ja abans d'emprendre la lluita. Flonjos! No lluitam pel que creiem. La fe és un do, però no una bagatel·la. Costa servir-la: "*Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi*". Aquest sí que creia.

Ja no reclamam els nostres drets... I els bisbes són nostres. Nosaltres no som seus. Jo el meu bisbe el vull sentir al meu costat. No davant de mi, el necessit colze amb colze. En una paraula, el necessit més com "*cristià amb mi*" que "*bisbe per a mi*".

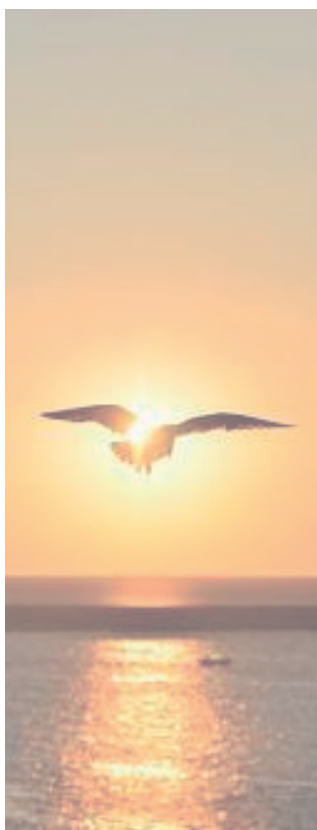
Si compleix això, poca cosa més necessit d'ell. Em basta això. El demés és afegitó: A mi no m'importa que sigui un sant home. Em basta que modestament ho intenti. Don per suposat que millor cristià que jo ho serà... No li serà difícil aconseguir-ho.

L'OR DELS CINQUANTA ANYS COMPARTINT LA JOIA DE VIURE JUNTS LLIGATS D'AMOR

*Sóller, 31 de març de 2025
Domingo Mateu Conti*

"L'amic Domingo ha volgut compartir amb nosaltres l'or dels cinquanta anys viscuts amb la seva esposa Antònia Maria. Gràcies, Domingo. I que l'or duri per sempre."

I ara, gavina estimada,
deixa que es posi la tarda sobre les ales,
amara't els ulls dels blaus de l'horabaixa
i el cos, de les celísties porpres del ponent.
Tu i jo, sense recança, trespassem junts, joiosament,
el cim daurat dels cinquanta anys de viure lligats d'amor.

En el cel sublim d'aquesta nit,
se'ns obriran, totes alhora,
les cinquanta llunes de primavera,
arrecerades rere l'horitzó dels nostres anys,
per convocar en un instant senyals i presències,
absències i solituds. paraules i silencis,
rierols de tendresa i albellons de gaudi,
tot allò que ens hem donat l'un a l'altra,
per bastir a poc a poc això tan bell i tan preuat
com és viure junts per estimar-se
i estimar-se per viure junts.

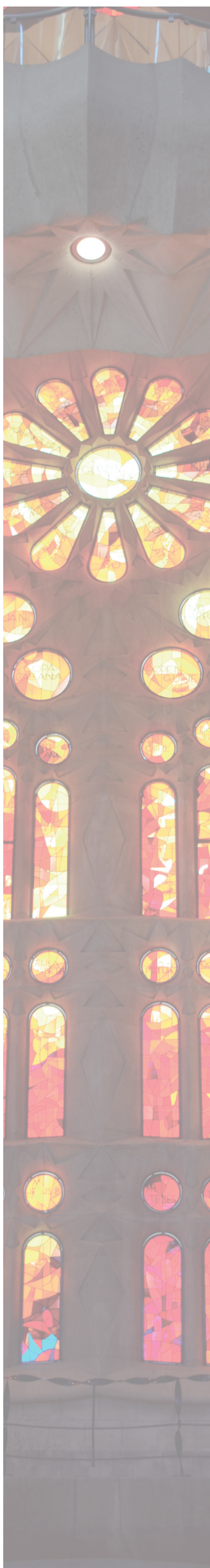

Per això, ens perdrem avui, mar endins,
per les aigües incendiades del cor,
i ens gronxarem plàcidament
sobre els mots i les mirades,
sobre els gestos de tendresa
que, a l'inici, ens donà el nostre primer amor.

Lluny en el temps, cremen encara
les restes de l'incendi
que ens despullà de sobte
de totes les inqüestionables certituds apreses
quan s'esmicolà de cop llur solidesa,
en descobrir que el que ens lligava l'un a l'altra
era l'evidència de l'amor,
i un embogit «t'estim»
ens capgirà les existències
per poder travessar junts, sense recança,
els arcs daurats de les cinquanta llunes.

No ens dol el pas del temps,
car amb l'escalfor dels anys
maduren a la pell
tots els colors de la tarda
i és sols això el que volíem:
envellir junts i junts llescar
el pa de noces de cada instant
per fruir del do més bell i més preuat:
que el pas dels anys que ens resten
no malmetin el goig de la quietud
que seguirà endolcint les nostres vides.
Que l'amor que recorre, pam a pam, la mar gran de cada dia
i es pot trencar i desfer-se com les onades,
quan silencis i retrets congrien la maror,
mai no es malmeti, sinó que, en abraçades lentes,
ens retorni a la quietud de la bonança.

Res no ens identifica més que la carn de la nostra carn,
res no ens és més propi que les vides brostades de la nostra vida.
Heus aquí el do sublim, definitiu de la vida: els fills.
Els són els qui ens fan vells i alhora ens rejoyeneixen.
Els seus anys són els de la parella
i envellim perquè ells es van fent grans.

Ells són allò que ens compensa de tot mal,
ells ens donen la mesura, la qualitat, la complaença
d'aquest mig segle d'estimar-nos.

Vosaltres, estimat fill, Jaume, estimada nora, Lídia.

I vosaltres, estimada filla, Catalina Maria, estimat gendre Llorenç,
sou avui aquí, al nostre costat, per compartir junts, joiosos i agraïts,
les arrels primeres del nostre mig segle nupcial.

Vosaltres, estimadíssims nets, Marta, Jordi, Marc i Joan,
sou el goig, l'esplendor, l'amorosida tendresa de la nostra festa.
La vostra complaent presència, el millor i més agraït regal,
ens garanteix la cadència més joiosa, la qualitat més exquisida
i la vivència més agraïda i saludable
d'aquest benaurat replà del mig segle nupcial.

A tots. fill i nora, filla i gendre i a cada un dels nets,
voldria demanar-vos avui un especial i ben merescut regal
per a la nostra estimada esposa, mare i padrina Antònia:
una dolça i tendra besada de tot cor
per agrair la seva plena dedicació a fills i nets,
sempre amorosida i amantent,
en hores de lleure i en hores de feina, de dia i de nit,
donant a tota hora el bo i millor d'ella mateixa.

De mi depèn, Antònia Maria, que la cura dels teus neguits
i la calma dels teus desficiis puguis trobar-les en mi
i no hagis de confiar-les a la pacient acollida de la mar.

De tu depèn que no em quedi entotsolat
en les meves velles, folles, vanes dèries.

De nosaltres depèn que l'un estigui per l'altra
i que els dos estiguem pels fills i nets.

T'estim ara que tu ho saps tot de mi

T'estim, ara que jo ho sé tot de tu.

T'estim ara, avui, demà, sempre.

BARTOMEU BENNÀSSAR, EL TEÒLEG DEL TURISME SÍ, PERÒ..

El dia 15 del passat mes de març, el professor de secundària, Toni Janer Torrens, va publicar en el Diari «ARA. Balears» una adient i encertada entrevista al nostre benvolgut professor i amic, Bartomeu Bennàssar. Als 87 anys, ben lúcid i clarivident, ens dona la seva visió de la situació a dia d'avui del creixement desmesurat del nombre de turistes que visiten les nostres Illes i els efectes negatius que genera. *Mai no hauria imaginat, ens confirma Bartomeu Bennàssar, que el turisme a les nostres Illes arribàs al desastre actual: la degradació del territori i el drama de l'habitatge.*

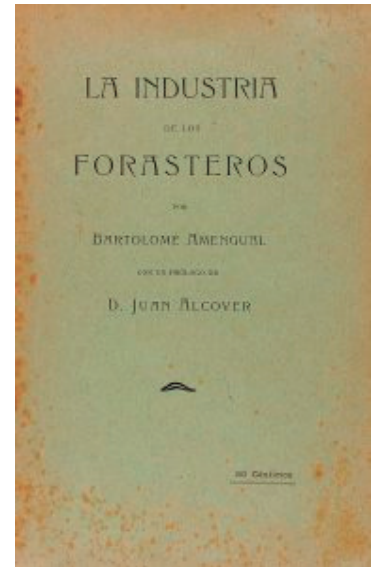
El Consell de Redacció ha considerat adient i oportú publicar per als nostres lectors l'apropiada entrevista de Toni Janer a Bartomeu Bennàssar, en la qual s'actualitzen les moltes i acurades reflexions que ens ha ofert l'admirat professor durant les darreres sis dècades, d'entre les quals volem recordar, per als lectors interessats a ampliar la informació del tema, la publicació a la nostra Revista núm 54, del mes d'octubre de 2020, en la qual publicàrem una proposta-resposta a la qüestió: És sostenible un model econòmic basat principalment en el turisme?

El 1964 el capellà felanitxer feu una tesi doctoral pionera sobre les conseqüències que tindria la indústria de sol i platja a les Balears. Sis dècades després, a 87 anys, lamenta per a l'ARA Balears, que la realitat hagi superat les seves pitjors prediccions.

Des de la seva casa de Felanitx, Bartomeu Bennàssar Vicens, de 87 anys, es fa creus que el Govern de Marga Prohens hagi creat una Mesa de la sostenibilitat per lluitar contra la massificació turística. "Fa seixanta

anys –assegura– ja hi hagué veus que advertiren que el *boom* turístic se'ns escaparia de les mans. Ara el mal ja està fet". El mateix Bennàssar va ser una d'aquestes primeres veus que clamà en el desert. El 1964, a 27 anys, va defensar la tesi doctoral *Turismo y pastoral. Síntesis de teología de las vacaciones*. Fou l'inici d'una fecunda activitat intel·lectual. "Jo vaig néixer el 1937 i, a deu anys, vaig ingressar al seminari Vell de Palma. Des del terrat teníem una vista privilegiada sobre l'Arenal. Era una platja paradisiàca, sense res. A la dècada dels cinquanta, però, a poc a poc, s'anà poblant d'hotels. Aquell nou panorama em preocupà molt. Intuïa que, amb la nova societat de consum sorgida després de la Segona Guerra Mundial, Europa oferiria les nostres illes com a lloc de descans per als treballadors de les seves fàbriques i empreses".

El 1962 l'aeroport de Son Sant Joan, inaugurat dos anys abans, ja donava la benvinguda al 'turista un milió'. Aquell any Bennàssar es trobava a Roma estudiant enmig de la celebració del Concili Vaticà II, que apostà per una línia més oberturista de l'Església. "Llavors es comença a parlar de la teologia de les realitats terrenals. Havent-me ordenat capellà, em vaig proposar fer una tesi doctoral per analitzar el fenomen turístic sota aquest prisma. No m'interessava parlar de l'escàndol que suposaven les conegudes 'sueques' per a la moral del nacionalcatolicisme. Volia parlar dels altres impactes. La Bíblia diu que Déu, després de crear el món en sis dies, es prengué el setè per descansar. I el turisme es basa en la possibilitat de descansar, de tenir temps lliure, a partir de la contemplació de la natura. També, però, ens diu que hem de ser senyors de la creació i no destructors, i això és el que precisament férem amb el famós concepte de la balearització".

Curiosament, gairebé seixanta anys abans que Bennàssar emprengués la seva investigació, havia estat un altre felanitxer l'ideòleg de la incipient indústria turística a Mallorca. Fou Bartomeu Amengual Andreu (1866-1961), integrant del grup dels 'insensats'. El 1903, l'any de la inauguració del Gran Hotel de Palma, publicà *La industria de los forasteros* a partir d'una sèrie d'articles seus apareguts a *La Almudaina*. Es tractava d'un dels primers llibres d'arreu d'Europa sobre les possibilitats econòmiques del turisme. "Tal vegada –escrigué– tenim sota la nostra planta el filó que no cuidam d'infantar i descobrir del tot". Després del parèntesi de la Guerra Civil i de la Segona Guerra Mundial, l'explotació d'aquell filó seria un autèntic tsunami per a Mallorca. "Al servei del capitalisme –lamentava Bennàssar–, el turisme és el fenomen que més ha regirat l'illa en tota la seva historia".

TEOLOGIA DE L'ALLIBERAMENT

TEOLOGIA DE L'ALLIBERAMENT. El 1968, havent ja defensat la seva tesi doctoral, Bennàssar fou destinat com a missioner al Perú. “El juliol, al poble Chimbote, vaig assistir a una reunió del capellà Gustavo Gutiérrez. Va ser aleshores quan per primera vegada parla de la Teologia de l'Alliberament, un moviment que volia combatre la situació d'opressió i subdesenvolupament dels països de Llatinoamèrica. Feia un any que, a Bolívia, havia mort Ernesto Che Guevara, el gran símbol revolucionari. Jo em vaig sentir molt identificat amb aquella filosofia. Es tractava de dur el missatge de Crist a peu de carrer. Hi hagué bisbes, però, que no ho veieren amb bons ulls. Fou el cas del de Trujillo, que el 1970, al cap de dos anys, ens convidà als capellans compromesos a partir del país”.

De retorn a la Mallorca turística, el felanitxer fou nomenat rector de la parròquia de Portopí, a Palma, i es posà a fer classes al CETEM (Centres d'Estudis Teològics de Mallorca). No podia deixar de pensar en el que havia après al Perú.

“La Teologia d'Alliberament m'ajudà a entendre el turisme des d'una nova perspectiva. Hi havia les persones que el gaudien, els turistes, i d'altres que el patien, els treballadors peninsulars, i jo m'havia de posar del costat d'aquests darrers”. Va ser així que l'estiu de 1971, a 34 anys, Bennàssar decidí passar de la teoria als fets. “Vaig trobar feina a l'hotel Son Caliu de Calvià. En cap moment vaig dir que era capellà. Em toca fer de *fajin*

de pisos, una figura que ja no existeix. Em dedicava a fer encàrrecs i a dur maletes per amunt i per avall. Em va sorprendre molt descobrir les condicions tan precàries en què vivien els treballadors”. El símbol de tanta precarietat eren les conegudes “llogueres”, les habitacions del tot insalubres que els hotelers habilitaren als soterranis. Estaven obligats per

lleï a oferir allotjament al personal de fora. [Entre els anys 1960 i 1970, el boom turístic a les Balears (Menorca, la que menys) atragué més de 130.000 peninsulars procedents de les zones rurals més pobres].

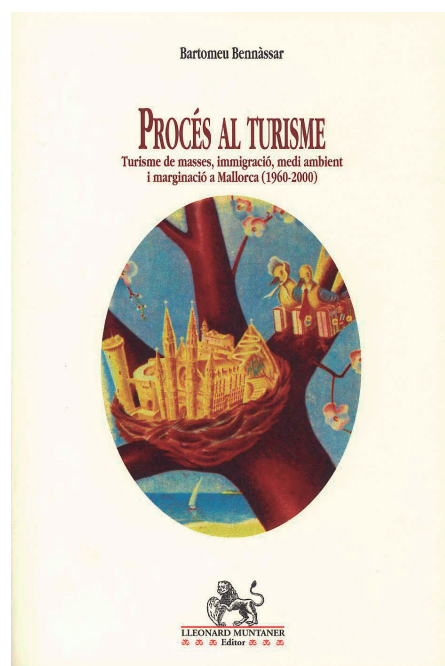
ACOLLIMENT

ACOLLIMENT. Aquella immersió en el submón del turisme feta per Bennàssar seria seguida per altres capellans que també s’havien imbuït al Perú dels postulats de la Teologia de l’Alliberament. Fou el cas de Jaume Santandreu. El 1971 engegà, a l’Arenal, el primer projecte Acolliment. Era un espai que servia d’escoleta per als fills de les mares treballadores i de consulta jurídica amb els primers advocats laboralistes de les Illes, Ferran Gomila i Catalina Moragues. “La majoria dels treballadors –recorda Bennàssar– eren analfabets i no coneixien cap dels seus drets laborals”.

L’experiència a l’hotel Son Caliu només durà els tres mesos d’estiu. El felanitxer havia de tornar a fer classes al CETEM. Continuà, però, amb el seu activisme amb un nou càrrec al Bisbat, el de delegat diocesà de Turisme. “Ho vaig ser fins al 1976. La delegació es creà per atendre les necessitats dels turistes, com podia ser oferir-los misses en la seva llengua. Jo, però, li vaig donar un nou enfocament. Vaig posar el focus en els problemes dels treballadors immigrants explotats dels hotels”.

Mentrestant, la producció intel·lectual no aturava. “El 1972 vaig publicar l’opuscle *Turismo sí, però...* Feia vuit anys de la defensa de la tesi doctoral i volia tornar a alertar sobre la cara fosca de la indústria de sol i platja i sobre el seu impacte en la nostra cultura i identitat”. Bennàssar també formaria part de l’equip de Miquel Montcadas, bisbe de Menorca i president, a escala estatal, del departament de Turisme de la Conferència episcopal espanyola. Des d’aquest departament elaboraria, juntament amb Carmel Bonnín, un llibret amb informació jurídica titulat *Guía del trabajador de hostelería*.

El 1973 la crisi internacional del petroli deixà al carrer milers de treballadors de l'hostaleria. "Estigueren totalment abandonats pel franquisme, sense dret a cobrar atur. Fórem la gent de l'Església els que els atenguérem. Hi hagué moltes persones que tornaren a la Península. D'altres, però, quedaren aquí tots sols i es refugiaren en l'alcohol i després en les drogues. Vàrem encunyar el concepte de 'vells prematurs' per designar els homes que semblaven de 70 anys quan en realitat en tenien només 40. Per a ells habilitàrem l'Hospital de Nit a la Misericòrdia. Més endavant obrírem altres centres assistencials com el de Can Pere Antoni, Son Ribas i Can Gazà". El 1979 el bisbe de Mallorca, Teodor Úbeda, volgué coordinar millor tot aquell tercer sector de l'Església amb la creació de la Delegació Diocesana d'Acció Social. El seu primer director fins al 1983 va ser el mateix Bennàssar, que treballà en col·laboració amb Càritas Diocesana, fundada el 1961.

PLORERA

PLORERA. El 2001, a 64 anys, el felanitxer recollí totes les seves reflexions al voltant de la nostra gallina dels ous d'or en el llibre *Procés al turisme. Turisme de masses, immigració, medi ambient i marginació a Mallorca (1960-2000)*, editat per Leonard Muntaner. "El relat oficial és que el turisme salvà Mallorca de la pobresa de la postguerra. En realitat, però, fou la salvació del franquisme. Aquella eina de prosperitat ha acabat sent la nostra tomba com a poble".

L'any que Bennàssar publicà el seu llibre eren els inicis de la globalització econòmica i el primer Pacte de Progrés del socialista Francesc Antich intentà frenar la massificació turística amb la polèmica ecotaxa, que tingué l'oposició del sector hotel·ler. Ara, 24 anys després, el felanitxer no es veu amb ànims d'escriure la segona part de *Procés al turisme*. "Mai no m'hauria imaginat que arribàssim al desastre actual. Em fa plorera veure la depredació del nostre territori i el drama de l'habitatge. La Mesa de la sostenibilitat del Govern de Prohens arriba massa tard. Ara ens lamentam damunt d'un mort".

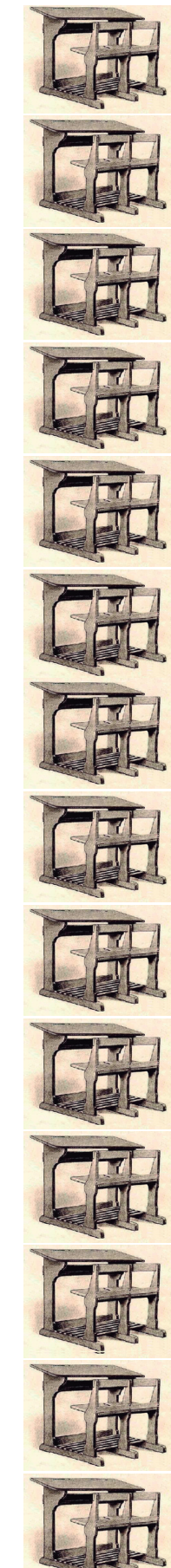
Dia escolar del turisme

El 1972 Bartomeu Bennàssar també s'encarregà de fer pedagogia del turisme. Amb un altre capellà inventà el Dia escolar del turisme. “Volíem – diu – que ja de ben petits els nins prenguessin consciència dels avantatges i dels inconvenients del turisme. La idea era també dissuadir-los de deixar els estudis a 14 anys per anar a fer feina als hotels. Vàrem començar celebrant la diada en un parell de col·legis de Palma amb la intenció d'estendre-la a l'àmbit estatal. Per problemes logístics, però, només en férem una edició”. L'objectiu final era que la iniciativa fos declarada internacional. “Aleshores els illencs encara no érem turistes. Preteníem que els que ens vinguessin a visitar reflexionassin sobre l'impacte que ocasionava el seu temps de lleure en la nostra terra”.

Bennàssar considera que avui és més necessari que mai la formació turística entre el jovent. “En lloc d'anar a veure l'acadèmia de Rafel Nadal a Manacor, estaria bé que desenvolupassin l'esperit crític amb una indústria que ha condicionat la nostra història. El turisme té coses bones, però ara tenim massa hotels i massa turistes que viatgen de manera compulsiva seguint el model capitalista de consumir experiències i territoris”. El 2001, en el llibre *Procés al turisme*, el felanitxer ja feia la següent consideració: “El boom turístic ens explotà i encara ens explota com a persones i com a poble. Si entràssim dins una època, diguem, ‘postturística’ amb una certa dosi d'hipoturisme’ o baixa de turistes i amb una major sensatesa (ètica) podríem retrobar-nos a nosaltres mateixos i ajudar a retrobar-nos com a poble”.

Aquella radiografia de la Mallorca de fa 24 anys ja era prou desoladora. “El resultat és una societat ‘indefinida’, sense rostre clar, barrejada, despersonalitzada, expropiada, alienada [...]. Venal i venuda... Una societat dèbil [...]. Una societat amb ‘més coses’, però no més culta ni més sensible”. Bennàssar tampoc no escatimà en crítiques a la corrupció associada al turisme: “Molts dels homes de la meua generació poguérem estudiar una carrera perquè els nostres pares havien fet estraperlo (perquè havien mercadejat amb la fam dels altres): ara, molts de joves estudien a les nostres facultats i són el producte d'una altra corrupció: la d'un turisme desgavellat que es basa en un proletariat tràgicament explotat i en un empresariat mediocre i egoista, que és l'altra característica del franquisme”.

La realitat actual dona la raó a *Procés al turisme* en les seves conclusions: “El preu pagat pel plat de lleties ha estat i és excessiu sobre aquesta terra i els seus homes [...]: la visió mercantilista de la vida, els monstres de formigó sense infraestructura urbanística, ni social ni ecològica, l'impacte demogràfic a causa de la immigració massiva [...]. Hem quedat baldats o balearitzats”.

Contant coverbos des de Felanitx

per Bartomeu Rosselló

M'ho han contat: Toni Obrador, Jaume Oliver, Miquel Vadell, Pep Lluís Munar, Rafel Estelrich, Joan Antich, Francesc Riera i altres.

86 Caballeros cruzados i Cristòfol Colom

Ja hem dit en alguna ocasió que el felanitxer és presumit. S'estufera ens ve d'enrera. Ja ho deia aquell músic-compositor felanitxer en Bartomeu Oliver-Martí (en Parets diu que fou el primer simfonista mallorquí): Sí, els felanitxers som molt orgullosos i estufats, i si no ho creis mirau-me a mi. A aquell compositor que havia estudiat a París no se li conegué mai cap rua a la seva vestimenta. Per a mi és ben veritat allò que diuen que no ens el poden tapar ni amb set flassades.

A Sant Alfons s'havia creat ja d'estona una confraria de Setmana Santa, servia per cohesionar l'alumnat que tenia la casa i també per demostrar que en sabien i eren molts. Vestits de blanc immaculat, amb un escut de la Creuada al braç esquerre i una atxa blanca.

Clar, i amb el pas del temps els promotors d'aquella confraria s'havien fet grans. Per altra part unes noves generacions s'havien apuntat, la cosa ja era desmesurada. I sorgí la idea de crear-ne una de nova només per els més grans. Es dirien Caballeros Cruzados.

Els primers Caballeros foren gent gran i de carrera: mestres, notari, oculista, misers, dentista, i gent primcernuda ferm... la vestimenta tota de negra amb capa de ampla fona, però amb caperutxa, faixa i les giravoltes de la capa de setí vermell; les sabates amb sivella i al pit l'escut de la creuada penjat d'un cordó trençat vermell. Quina elegància! No hi havia cap confraria com aquesta. A més d'això, aquells ho-

mes, alguns d'ells o quasi tots cantaven a la Capella Teatina, per tant no és d'estranyar que al llarg de la desfilada processional poguessin cantar a dues veus aquella composició del P. Capó: Conturbata sunt omnia ossa mea, et anima mea turbata est. Et secundum...

D'aquesta confraria és de la que vaig heretar un vestit i d'aquesta confraria vaig ésser el germà major durant un bon grapat d'anys. Tenir esment i a la vegada presidir i donar el to pels càntics a vegades és una mica espès, és per això que feia anar els cantadors darrera de tot per tenir un cor més compacte (hem de pensar també que cantàvem cara tapada i per mig del carrer). Però sempre hi ha qualcú que no acaba de creure i per ésser de sa junta n'hi havia un que se prenia la llibertat de col·locar-se devora jo,... i no cantava. Ell tot presumit d'anar a un bon lloc anava una mica tombat de la banda i jo pensava sempre amb aquella cançó: con el tumbao que tien los chulos al caminar...

Però no era aquí on volia anar. Per tenir una sortida ordenada i que les diferents confraries no s'embullassin a l'hora d'haver de partir cap a la desfilada es va repartir el llocs on cada una es prepararia: Sa Creuada al carrer Nou, la del Convent dins el carrer 31 de Març, etc.. als Caballeros ens donaren dins la parròquia ja que érem una confraria més petita.

En començar la desfilada, la caixa de la Banda comença a sonar indicant que tots tinguin atenció i que ja sortim. Comença la desfilada: Vexil·les, Casa de Extremadura, Sacs, Caballeros... un moment abans de

sortir encesa d'atxes vermelles, giravolta damunt el braç i sortida pel portal major parroquial i escaleres per avall.

És tanta l'estufera i tant és així que en veure na Francisca (la filla que en aquells temps dirigia la Banda en ocasions poc compromeses, i que ens coneixia bé), que la nostra creu de guia treia el nas pel portal major, manava fer senya a la banda per tocar la primera marxa. I tota la confraria davallava l'escalera, capotes al viento, amb la banda de música que sonava.

A partir d'aquell dia, ara deu fer 63 anys, en què a la Sala, el Dr. Renato Llanas de Niubó apuntà que en Cristòfol Colon podria ser felanitxer, (comprarem el llibre) han estat diferents els autors-investigadors que han mantingut la felanitxeritat de Colon. Darrerament en Verd sembla sostenir aquesta teoria fort i no et moguis. El Príncep de Viana hauria estat presoner en el castell de Santueri i dins la llibertat que li deixaven els seus guardians hauria embarrassat una filla de Son Ramonet. El descobridor seria un fill seu.

Els investigadors felanitxers seriosos, com són el Dr. Onofre Vaquer i el nostre company d'estudis l'investigador i també historiador Ramon Rosselló desmenteixen aquests fets i desmunten les suposicions equivocades. Em comentava en Ramon que s'ha estudiat hora per hora la vida del Príncep i saben cert que no estigué pres al castell i molt manco que pegàs un bot fals per ca na Margalida.

No obstant això, partits polítics troben que un monument al descobridor seria ben adequat. També en Juan Cerdà procurà unes investigacions i publicà les seves teories. A una finca de foravila a un quilòmetre del casc urbà nomenat Son Colom s'adequà la casa com si fos la casa on va veure la primera llum el descobridor. A més de papers, mostren fins i tot el breç on na Margalida l'engronsava!

Un felanitxer resident a Santo Domingo s'endugué aquestes teories cap allà per dur-les a la seva universitat. És conegut de tots la veneració que se'n té a aquella re-

pública: Construíren El Faro de Colon: Un monument colossal, on diuen que el tenen enterrat, i de dia i de nit hi tenen una guàrdia d'honor.

Segons em contaren una persona important d'aquell país, no sé si un ministre o l'ambaixador volgué visitar la casa natal felanitxera. Aquell home degué emocionar-se de tal manera que s'agenollà just damunt el portal abans d'entrar.

I jo em deman, del seu seguici ningú no li va saber dir: Excelencia está haciendo el ridículo?

87 *Una neta espabilada*

Un amic meu té la dona en paumes d'or. Li fa totes les feines. Tenen una neteta que és una monada de nina.

Encara amb el xumet posat, pasturava per mig de la família que feia la sobretaula. A un moment donat la dona que diu: Oooh. Hauríem d'agranar la cuina. I aquella nina neta ambel xumet posat va a cercar la granera i la du directament al padrí.

88 *Com sortir-ne del pas*

Ara no veuen parelles de la Guàrdia Civil que estiguin aturats per les carreteres. En aquell temps de pocs cotxes i molts de carros esperaven els pagesos que no arribassin massa tard o en començar a fer fosca. Un fadrí vell sempre tenia el costum de tornar a la Vila ja entrada de fosca. La parella l'aturà.

.- I per què tornau tan tard de foravila? I sense llum! No veis que si un cotxo no vos veu podríeu tenir un denou? Vos haurem de posar una multa.

.- No, jo no la puc pagar.

.- Venga. Que nomeu?

Aquell homenet pega bot del carro i comença a partir carretera amunt cap a la Vila.

.- I ara què feis? Que no vos-en duis es carro?

.- El vos podeu quedar...

No li posaren la multa.

TROBADA DEL CURS DEL 59.

A can Macià, Binissalem, 21 de febrer. Ens hi reunirem els que ingressàrem al Seminari l'any 1959 i altres que s'hi afegiren amb el temps. Aquest pic vàrem esser denou: dos capellans ja jubilats, en Pere Mascaró

i en Miquel Mulet; nou dels que entràrem de petits i la resta, afegits; na Cati, la dona d'en Paco Bauzà i na Heike, la dona d'en Macià i amfitriona. Moltes gràcies. Es tracta d'una trobada sempre entranyable, encara que només sigui una a l'any. Va ser bo compartir dinar amb els vells amics de la infància i de la nostra joventut, especialment amb els que ens veim manco, i recordar els qui ja no hi són o no han pogut assistir perquè estan malalts. Convidam des d'aquestes planes tots els que puguin i vulguin fer-se presents a la pròxima trobada, que s'avisarà oportunament.

ELS AMICS DEL PAPA FRANCESC.

S'han reunit dues vegades al teatre parroquial de Búger, convocats per "Gent cristiana aporta", al davant dels quals hi

ha en Bernat Forteza, en Bernat Vicens i en Miquel Monroig, que encapçalaren la primera sessió dia 14 de febrer per parlar sobre "*Els grans canvis que ha fet el Papa Francesc*". Hi assistiren onze homes i sis dones. Després de les exposicions dels ponents, es va obrir un col·loqui ben viu entre els assistents. La segona sessió tingué lloc el 4 d'abril, en el mateix escenari amb un punt coent a l'ordre del dia: "*Quin bisbe volem?*" No hi pogué assistir com a ponent en Miquel Monroig, per qüestions de salut, i el substituï en Guiem Ramis. Ara preparen una tercera sessió, oberta com les altres dues, i a la qual estau tots convidats,

per parlar de les parròquies i la seva dinamització cristiana. Qüestió molt adient en el moment actual, amb el nou papa Lleó que sembla seguir les petjades del papa Francesc.

LA DIADA.

XII DIADA CULTURAL Associació Amics del Seminari

Dissabte, 3 de maig de 2025
MONESTIR DE LA REAL

Dissabte, 3 de maig, de bon matí, arribava, a peu, passetes curtes i l'esperit alegre, un talec a banda i un capellet al cap, un pelegrí de molts anys de caminar. L'espe-

rava a la porta del monestir el pare Josep Amengual, un altre vell pelegrí, que donà una abraçada cordial a en Llorenç Tous, el pelegrí dematiner que venia a posta de Ceínos del Campo, de Valladolid, a la XII Diada dels Amics del Seminari. Amb un petit ramat d'amics i amigues, s'enca-minaren a l'església per celebrar junts la missa *in memoriam* per tots aquells amics que ja han assolit la fi del camí, cantar "*mi-rau que és de bo i que és de dolç que els germans visquem tots units...*" i altres cançons entranyables de lloança a Déu i ento-nant una vegada més el *Canticum amoris*. L'amic Domingo donà la benvinguda **(1)** *Salutació de Benvinguda* als amics pre-sents i als no presents, i va agrair al pare Josep la bona acollida. El pare Josep agrai també la celebració de la *XII Diada dels Amics* al monestir de la Real i concelebrà l'Eucaristia a l'esglesieta de Santa Maria de la Font de Déu amb el pelegrí Llorenç,

el qual vessà a l'homilia paraules de con-hort i d'esperança sobre els assistents.

Llorenç Tous

Pere Amengual

El claustre, amarat d'antigor, acollí setan-ta-cinc amics i amigues que festejaren la trobada tots plegats amb un refrigeri dili-gentment aparellat, mentre contemplaven damunt els pedrissos que tanquen el jardí els esbossos de la Mare de Déu Assumpta, obra del pintor Josep Bover, que recuperà del fons d'un calaix de Sant Salvador el nostre fotògraf Biel Bennàssar amb l'aju-da de la seva esposa Apol·lònia.

Després del refrigeri, el pare Josep tragué poalades d'aigua bona del seu pou de sa-viesa i en donà a beure als qui l'escolta-

Josep Amengual

ven, tots embadalits, a la sala Capítular: la història de la Real, els rius d'aigua que li donen nom, l'esglesia, el monestir, els monjos, els pares dels Sagrats Cors...

La Schola Cantorum tancà l'acte amb un concert ben assajat, interpretant "*Em dones força*", "*La Font*", i altres peces noves. Per primera vegada, algunes dones, esposes d'amics, ajuntaren les seves veus a les de la Schola i cantaren tots junts "*Surt a la finestra*". Sortí beníssim, per la qual cosa creim que s'haurà de repetir aquesta experiència. Que no sigui la darrera. Estant al lloc on érem no podia faltar l'*Himne del Beat Ramon*, que Joan Brunet interpretà amb delit.

i un bocí d'ensaïmada que ens prepararen bons cuiners de Porreres.

Acabarem la festa cantant l'*Ad multos annos* de rigor mentre tots els participants enrevoltàvem l'estàtua del beat Ramon per la foto de recordança. Ens acomiadaren amb goig, fins un altre dia, el pare Josep, el pare Jules i el pare Toni Martínez, prior general dels MSSCC. Ens quedarem amb la vivència del dia i les emocions de trobades entranyables. El pelegrí Llorenç, de molts anys i molts de camins, emprengué la tornada a la llar amb el talec a l'esquena carregat d'emocions i bons records.

El pare Josep convidà els Amics a entrar a l'extraordinària biblioteca que guarda el monestir i els mostrà llibres i papers antics del nostre germà major Ramon Llull. Mentre alguns visitaven la Biblioteca, en Bernat Vicens, parroquià de la Real, entretenia la concurrència contant coses de la Font d'en Baster, de la Font de la Vila la síquia de la qual encara es pot veure al costat del monestir, i de la lluita per reivindicar lliure i obert l'espai del monestir quan es va construir l'hospital de Son Espases. Dinàrem, agermanats en el refectori dels missioners, d'una paelleta, un plàtan

LLIBRES

Felip Munar i Munar. *La petjada diària de la religiositat*. Lleonard Muntaner. Presentat per Domingo Mateu i Joan Bauzà, a la llibreria San Pablo l'onze de març, i al teatre de Búger per Cil Buele, el 9 de maig.

Joan Miralles i Monserrat. *Estudis colombins*. El Tall. Presentat per Josep Juan Vidal, el 19 de març a l'Ajuntament de Montuïri.

<https://www.caib.es/sites/objib/ca/ini-ci-33505/?campa=yes#:~:text=L'Anuari%20de%20la%20Joventut%20de%20les%20Illes%20Balears%202024,a%20trav%C3%A9s%20dels%20c%C3%B2mics...>

PUBLICACIONS

Anuari de la Joventut de les Illes Balears 2024. Editat per l'Institut Balear de la Joventut ((IBJOVE) de la Conselleria de Famílies i Afers Socials, Universitat de les Illes Balears, entre altres. A RECERCA I DEBATS OBERTS, apartat setzè, pàgs. 243-256, Pere Fullana Puigserver i Sergi Moll Bagur signen :*Aproximació a la vida i l'obra d'Antoni Colomar Mari: Retrat d'un pioner en la intervenció i educació de la Joventut*. En el Resum de l'article llegim: ... la trajectòria personal d'Antoni Colomar... s'ofereixen els primers resultats d'una aproximació biogràfica a la figura d'un referent històric de l'educació social a Mallorca. Aquesta aproximació es fonamenta preferentment en una entrevista semiestructurada en què s'exposa la vida i l'obra de Colomar en un relat... Al començament de

16

Aproximació a la vida i obra d'Antoni Colomar Mari: retrat d'un pioner en la intervenció i l'educació de la joventut

PERE FULLANA PUIGSERVER
SERGI MOLL BAGUR

l'article, els autors qualifiquen en Toni *de mestre de mestres, un referent com educador i com emprenedor...* A les Conclusiones diuen els autors: *Colomar va ser un "profeta" incompres pels poders locals i per una classe dirigent que, malauradament, continua sent dominant a les Illes Balears. Allò que ha anat semblant ha donat molt de fruit...*

Aquesta auto entrevista sobre la qual es fonamenta l'escrit de Pere Fullana i Sergi Moll va ser publicada, signada pel mateix Toni, al número 66 d'octubre 2024 d'aquesta revista dels Amics amb el títol "*Conversa amb mi mateix*". "*Un nin nou*". No podem més que corroborar el que diuen els autors de l'article de l'Anuari, felicitar el bon amic Toni i agrair-li una vegada més la bona feina feta al llarg de la seva vida.

DIARIO de IBIZA

7 de maig de 2025. Publica: *Antoni Colomar "mestre de mestres". La darrera edició de l'Anuari de la Joventut dedica un article a aquest eivissenc, un "profeta incompres" dedicat a la feina amb menors.*

ELS CAMINANTS enyoren el seu comandant, de qui acabam de parlar. La manca de salut no li permet guiar-los com voldria, tot i que programa les excursions i compareix sempre que pot. En cas que no pugui incorporar-se al grup, qualsevol altre que conegui el territori de la caminada es posa al seu lloc i camina caminaràs van fent camí per les contrades més belles de l'illa. No es cansen mai, encara que qualche vegada han de cridar els serveis d'urgència d'alta muntanya per recollir els més vellets a mitjan caminada. Tot es compon amb un bon dinar quan arriben al destí. Aquests darrers tres mesos han caminat per paratges tan espectaculars com sa Coma de son Torrella, Filicumís i el Castellot, el santuari de Bonany, el camí de na Pontons, cala Brafí, cala Estreta, cala sa Nau... De cada passejada, en Joan Brunet en fa un vídeo de record que llavors es penja a la web dels Amics. A la darrera caminada a la possessió de son Mascord, vora Crestatx, ens va guiar en Jaume Gual, que era el primer pic que venia. Hi estau convidats tots els qui vos agrada caminar i compartir un dinar de menú i una bona conversa. Els Caminants caminen i ...

... ELS CANTAIRES canten. Han afegit peces noves al repertori, la qual cosa ha suposat assajos i esforços que s'han d'agrair als cantors, però, primer de tot, al director Tomeu Ripoll i a l'organista Pep portell, sense oblidar el coordinador Joan Brunet. A la Real amenitzaren la Diada cantant a la sala Capítular on algunes dones, esposes d'amics, s'afegiren al cor en la interpretació d'una peça. És d'esperar que amb el temps aquesta presència femenina pugui ser més nombrosa.

Els cantaires tancaran la temporada amb un concert a Sant Salvador de Felanitx el proper 22 de juny, diumenge, concert que compartiran amb la Coral de dones de l'Encarnació.

15 de maig de 2025

Pere J. Amengual.

Salutació de Benvinguda

Benvolguts, apreciats companys i companyes de l'Associació d'Amics del Seminari. Siau tots benvinguts i benvingudes a la XII Diada Cultural que volem celebrar enguany, plens a vessar de goig i agraïment, en les històriques estances on hi conviuen, des de fa segles, el silenci, l'estudi, la pregària i el fraternal acolliment dels successius residents en aquest emblemàtic Monestir de Santa Maria de la Real.

Consideram com a plenament idònia i encertada la suggestiva proposta de celebrar aquí la XII Diada Cultural dels Amics del Seminari, sorgida d'un ample acord majoritari de la pròpia Associació. Idoneïtat i encert que gentilment se'ns va ratificat quan l'excel·lent amic, el Pare Josep Amengual, missioner dels Sagrats Cors, ens va obrir de pinte en ample les portes de la Real i l'exquisida generositat de son cor per poder dur a terme la programació de la Diada Cultural d'enguany en l'entorn encisador d'aquest Monestir.

En nom de tots els Amics del Seminari, deixau que agraeixi ara també i doni una entranyable abraçada a l'estimat Llorenç Tous, enyorat amic de l'ànima i professor eminent i mai oblidat dels nostres compleants anys de formació juvenil, que ha volgut fer-se present avui en la nostra Diada i compartir-ne les selectes activitats.

El Programa preveu que, després de la Missa in memoriam dels Amics que ja es troben a la Casa del Pare i de l'Exposició d'uns bells esbossos dissenyats per a un quadre de la Verge Assumpta, acuradament preparada pel nostre amic i excepcional fotògraf felanitxer, Biel Bennàssar, el Pare Josep Amengual ens oferirà una breu ressenya històrica del Monestir de la Real, amb l'aportació de la qual tindrem les dades i dates adients per conèixer millor la destinació i l'ús històric de les estances del Monestir que veurem després en la visita guiada establerta.

Cal remarcar que el Pare Josep Amengual és doctor en Teologia i llicenciat en Història per la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma, doctor en Història per la U.I.B. i que

ha exercit, entre d'altres càrrecs, el de professor d'història a la Facultat de Teologia de Deusto i al Centre d'Estudis Teològics de Mallorca. D'entre el gran gruix d'estudis referits a la història de les nostres Illes que ha publicat el Pare Josep, em sembla que la sola referència al darrer estudi publicat confirmarà el que he dit sobre la copiosa producció d'obra històrica del Pare Amengual. Es tracta del primer tom del Volum segon de l'obra titulada **«La Història de Mallorca i les religions del Llibre»**. Aquest segon volum, tot i que es concentra només en l'illa de Mallorca, es divideix en dos toms. El primer tom és el que es va publicar el desembre de 2024 i té una extensió de 786 pàgines de lletra menuda i atapeïda. Ja té enllestit i a punt de publicar el segon tom del Volum II i la resta de volums fins al segle XVIII i té acabat un 50% del contingut dels volums corresponents als segles XIX i XX.

Aquest primer tom del Segon Volum, precisa el Pare Josep, *presenta el naixement d'un nou poble, el que ocuparà el territori de tota l'illa de Mallorca, amb una llengua que l'identifica, la catalana, i una religió que és la catòlica. Ara bé, si l'Islam queda vençut, tanmateix durant mig segle el practicaran la majoria de mallorquins que constitueixen els milers de musulmans esclavitzats.* (Pròleg del tom I del Volum II, pàg. 8)

Sens dubte, la sàvia i consolidada expertesa en història del Pare Josep ens assenyalarà les fites més cabdals d'aquest emblemàtic Monestir, la qual cosa ens ajudarà a conèixer-lo millor, admirar-lo i estimar-lo més i a atorgar-li el reconeixement i l'honor que es mereix *en el VIII Centenari d'aquest ressorgiment de Mallorca que volem celebrar.* (Pròleg del tom I del Volum II, pàg. 7)

Finalitzada la Conferència, la nostra Schola Cantorum ens oferirà un selecte Concert amb l'exquisida interpretació de les belles composicions que es detallen en el Programa. Vull fer un agraïment especial al director, Bartomeu Ripoll, i a tots els amics cantaires per oferir-nos en aquesta Diada l'estrena d'una preciosa i per a mi molt admirada composició: La Font, amb lletra de Mn. Miquel Costa i Llobera i música de Juli Ribelles. Gràcies, director i amics de la Schola Cantorum. per les moltes hores de preparació i desplaçaments que comporten els bells Concerts que ens ofereix.

Atès que Ramon Llull va ser un dels més il·lustres residents en aquest emblemàtic Monestir, conclourà el Concert, tal com pertoca. amb la interpretació de l'Himne a Ramon Llull, amb lletra de Mn. Llorenç Riber, música d'Antoni Torrandell i estrofa del solista, Joan Brunet.

Acabat el Concert, farem una visita guiada a les estances principals del Monestir i, en acabat, el refector monacal de la Real ens acollirà fraternalment per compartir un saborós àpat, preparat per l'excel·lent «arquitecte major», Joan Bonet, condimentat i servit pels àgils i diligents «fàmulos» de la molt noble vila de Porreres.

Bona, fecunda i profitosa XII Diada Cultural.

Domingo Mateu
President de l'Associació

Arreplegats del nostre entorn de gener a 21 d'abril de 2025

ESGLÉSIA DE MALLORCA

3 de gener. DM (Diario de Mallorca). *Patrimonio. Se desploma parte de la cubierta de la iglesia de la ermita de Manacor.* Sebastià Sansó.

4 de gener. DM. *Iglesia. El obispo prohíbe la misa de Nochebuena a las Jerónimas.* Irene R. Aguado.

12 de gener. DM. *Asamblea eclesial. El Obispado dará más funciones a los laicos y abrirá más espacios de acogida.* Montse Terrasa.

16 de gener. arabalears. *Ara diumenge. El català de Déu que resisteix a Les Illes. La població migrant, sobretot llatinoamericana... són avui els principals assistents de les esglésies a l'Arxipèlag...*

L'activisme lingüístic del bisbe Taltavull. Antoni Janer Torrens.

18 de gener. arabalears. *cultura i oci. El Bisbat de Mallorca i el deure de conèixer i conservar el seu patrimoni. L'Església té in comptables béns, només un 5% dels quals estan degudament registrats.* Cati Moyà.

Història. El sant que llevava reis i llevava papes. Vicent Ferrer es va fer famós a Mallorca... Francesc M. Rotger.

21 de gener. DM. *Arranca la semana de la oración por la Unidad de los Cristianos. Miembros de las ortodoxas Rusa y Rumana se suman a la celebración.* Redac.

1 de febrer. DM. A primera plana: *Las hermanitas del Consell. La congregación religiosa firma el traspaso de la gestión de la residencia de Palma que será asumida por el Imas.* Irene R. Aguado.

7 de febrer. DM. *Abre el nuevo centro de Stella Maris para los marineros.* Pere Morell.

8 de febrer. DM. A primera plana. *Lluc se registra como hospederia y sigue abierto mientras se regulariza.*

Lluc es un hotel diví de la mort. Matías Vallés.

11 de febrer. UH. (Última Hora) Part forana. Pollença. El Puig de Maria de Pollença reobrirà per a Pasqua, després de dos anys d'inactivitat. *Aina Borrás.*

13 de febrer. DM. *bellver en abril. 850 edicions dels Matins de l'Orgue d'Alaró.* Manel García Gargallo.

22 de febrer. arabalears. A primera plana: *Els negocis de l'Església amb els immobles cedits pel poble.* A crònica societat: *El negoci de l'Església: fa calaix amb els convents que el poble li va cedir.* Jaume Perelló.

26 de febrer. DM. Religión: *El papa firma el primer pas per a beatificar al religiós mallorquí Miguel Maura.* EFE.

arabalears. 15 de març. història: *Miquel Maura, beat només en segons què.* En requadre: *Les germanes zeladores, Costa i Llobera i "El Àncora".* Francesc M. Rotger.

Dia 28 de febrer. UH. Sencelles, flores y devoción por sor Francinaina Cirer. *Miles de personas se sumaron a la fiesta en honor de la beta. El público ha llenado de flores el pedestal del monumento a la Baeta.*

Dia 6 de març. UH. Felanitx. El Davallament cumple 50 años. *Se representará en seis escenarios diferentes en la misma plaza y se incorpora un pas viviente en la procesión.*

Dia 6 de març. UH. Campos. Sor Maria Rafaela marca una ruta cultural para dar a conocer el patrimonio cultural. *El 8 de marzo se inaugura "Cor d'Ametler" una propuesta impulsada por el Ajuntament y las Hermanas dels Sagrats Cors.*

Dia 10 de març. UH. La cofradías se reúnen en Lluc para preparar los actos de Semana Santa.

Dia 15 de març. UH. *El obispo nombra cuatro nuevos arciprestes y renueva en el cargo a otros dos. El conjunto de seis arciprestazgos representa la organización territorial de la Diócesis conformada por 153 parroquias, además de 8 monasterios y otros lugares de culto.*

Dia 18 de març. UH *Inca Sor Assumpció Fiol celebra sus 102 años en el convento de Sant Bartomeu. El alcalde Virgilio Moreno visitó la religiosa para compartir la celebración y le entregó un ramo de flores y un obsequio en nombre del consistorio y de los inquers e inquieres. Sor Assumpció entró en la vida monástica en 1943, cuando tenía 20 años.*

Dia 18 de març. UH. Sóller. *La parroquia convertirá la Capelleta en hospedería y centro de espiritualidad. Con una inversión de 350.000 euros, este es uno de los proyectos presentados por el rector en la memoria anual.*

24 de març. DM. Part forana: *La parroquia de Sóller cierra el ejercicio con un superávit de 142.000 euros*. I.Mora.

Dia 30 de març. UH. Misa i bendición de medallas de la cofradía de penitentes de Santiago. *Se celebró una misa en la parroquia de Sant Jaime...*

Dia 30 de març. UH. La procesión del Divendres Sant de Inca regresa a las calles del casco antiguo. *Las cofradías de Semana Santa presentan el programa de actos e instan a los vecinos a colgar “domassos”*.

Dia 5 d’abril. UH. Un tercio de los religiosos de la Mallorca del siglo XV tenia concubina. *La época estuvo marcada por la moralidad de la Iglesia y el papel inferior de la mujer*.

Dia 12 d’abril. UH. Suplemento especial: Semana Santa 2025. Devoción y fe. *Mallorca se entrega un año más a su tradición y conmemora los últimos momentos de la vida de Jesús*.

17 i 18 d’abril. DM. Semana Santa 2025. *Davallament del Sant Crist de la Sang*. “*La devoción que hay aquí no se compara con la de ningún otro lugar del país*”. Pere Morell.

Tradiciones: *La Asociación de Cofradías de Sa Pobla lamenta la falta de relevo generacional...* “*Los jóvenes prefieren ir de “tardeo” que salir en las procesiones de Semana Santa*” (Joan Villalonga). Tonina Crespí.

19 d’abril. DM. Semana Santa 2025. *Un Crist de la Sang rodeado de fe y sin grandes retrasos*. Irene R. Aguado.

Devoción en el Santo Entierro. Irene R. Aguado.

Noches de solemnidad y silencio. R.P.F.

Poesía y dolor en el tradicional “Via Crucis” interpretado en Ses Voltes. Raquel Galán.

A contraportada. Tradiciones: *Felanitx luce con un espectacular Davallament*. A. Ruíz.

FESTES A LES TOTES

14 de gener. DM. Festes de Sant Sebastià 2025. *Abogados Cristianos se querella contra el San Sebastián erótico de Podemos*. *El colectivo lleva a los tribunales a la regidora Lucía Muñoz y a la ilustradora Lluïsa Febrer...* Jaume Bauzá.

15 de gener. DM. *Jorge Campos denuncia el cartel erótico de la Revetla y pide suspender la fiesta*. J. Bauzá.

La otra fiesta alternativa con un santo martirizado por el precio de la vivienda. M. Elena Vallés.

16 de gener. DM. *Palma convive en paz con el sexo de Sant Sebastià*. Matías Vallés.

Abogados Cristianos recoge 12.000 firmas contra el cartel erótico. Redacción.

17 de gener. DM. *Otro escándalo en torno a las plazas de Palma. La polémica provocada por el cartel de una fiesta alternativa a la Revetla, obra de Llísa Febrer...* Gabi Rodas.

Festes de Sant Sebastià 2025. *Sant Kanut, la Revetla más canalla, celebra 30 años de fiestas alternativas.* Pere Morell.

Part Forana: *Sant Antoni toma la Part Forana.* Biel Capó.

Entusiasta Sant Antoni en Artà. Rosa Ferriol

Muro enciende la fiesta con un espectacular correfoc. J. Frau. N. Carbonell.

Festes de Sant Antoni 2025 / Sa Pobla. *El "Dimoni" y la lluvia no consiguen doblegar a la fiesta más esperada.* Tonina Crespí.

Manacor se rinde al Dimoni Gros. Sebastià Sansó.

19 de gener. DM. *Costumari Popular. Sant Sebastià, patró de Palma.* Felip Munar i Munar.

20 de gener. DM. *Festes de Sant Sebastià 2025. Sant Sebastià se da un baño de masas.* Jaume Bauzà.

Las fiestas alternativas de las cofradías también se desbordan. Pere Morell.

21 de gener. DM. *Festes de Sant Sebastià. El obispo pide respeto: "Se tergiversa al santo, nos ha dolido"* (en una fotografia, el cartell de "La Santa Punxada".) Mar Ferragut.

A la darrera plana: *Diez años después Sant Sebastià sale en processó en es Capdellà.* Juanlu Iglesias.

NOMS

5 de gener. DM. [Lalachus](#). *Ofensiva ética pero no penal* (en la foto apareix Lalachus amb la foto del cap d'una vaca com a cap del Sagrat Cor de Jesús). Carlota Ramis. Gisela Boada.

23 de gener. DM. [Mariann Budde](#). Internacional. *Una obispa pide al mandatario que tenga "compasión". Trump califica a Bude de "radical izquierdista"*. Ricardo Mir de Francia.

6 de febrer. DM. [Joan Parets](#). Bellver en abril. *Les calaixeres de Joan Parets. La tasca de Joan Parets ha marcat tota una generació... però sobretot gràcies a la seva immensa generositat.* Antoni Pizà.

Bellver en abril. 13 de febrer. DM. *Mestre i, sobretot, amic.* Pere Estelrich i Massutí.

18 de febrer. DM. [Tomeu Suau](#). Opinió: *La plaza de Bartomeu Suau.* Felipe Armendáriz.

20 de febrer. DM. [Elisabet sa Fortesa \(1530-1589\)](#), d'Antoni Ignasi Alomar Canyelles. Bellver en abril. *Reclusió voluntària permanent*. Jordi Vidal.

22 de febrer. DM. Part forana. [Carlos Fuentes](#). *Un sacerdoter mediàtic en Calvià*. I. Moure.
La pastoral del fraile atípico. Llorenç Riera.

25 de febrer. UH [Teresa Forcades](#), monja benedictina mèdica y teòloga. Ofreció una conferència en Manacor "Iglésia i dona: la teologia feminista". *No seria digno que las mujeres sean sacerdotes por la falta de vocaciones.*

2 de març. DM. A primera plana. [El sacerdote Ivan Milyan](#): "Queremos que la guerra termine, pero no como Trump quiera". Jordi Sánchez.

7 de març. DM. Cultura y Sociedad. [Joan Valent](#): "Escribo una òpera sobre Ramon Llull..." Pere Estelrich i Massutí.

11 de març. DM. [José Ignacio González Faus](#). Opinió: José Ignacio González Faus, *In memoriam*. Elisa Rosselló Forteza.

15 de març. arabalears. aradiumenge. [Bartomeu Bennàssar](#), el teòleg del "Turisme sí, però..." *El 1964 el capellà felanitxer feu una tesi doctoral pionera sobre les conseqüències que tendria la indústria de sol i platja a les Balears...* Antoni Janer Torrens.

Arabalears 8 de febrer. *Pensament: Revisitant el "Procés al turisme", de Bartomeu Bennàssar*. David Abril.

18 de març. DM. [Juana Rodríguez y Maria Francisca Simonet](#), *Premio Kalí de Naüm*.
Opinió: *Bondad en la periferia. Son roca nació como barriada para acoger a los emigrantes...* Felipe Armendáriz.

26 de març. DM. [Tomeu Català](#). *Los abogados rinden tributo a Tomeu Català, de Projecte Home*. J.F. Mestre.

6 d'abril. DM. [Margalida Jordà](#). *Fundadora y presidenta del Projecte Socioeducatiu Naüm, miembro de la Congregación de las Hermanas de la Caridad...* Mar Ferragut.

7 d'abril. DM. Part forana. [Bartomeu Barceló i Tortella](#). *Girona ret homenatge a Bartomeu Barceló*. Bartomeu Mestre "Balutxo".

17 i 18 d'abril. DM. Reconocimientos. [Germanetes dels Pobres, Joan Company Florit, Pau Cladera Marroig, Asociación Siloé](#). *El Consell anuncia los premiados y las distinciones de la Diada de Mallorca*. Redacción.

19 d'abril. [Fàtima Hassouna](#). *El asesinato de Fátima Hassouna en Gaza conmociona al mundo*. Andrea López Tomás.

REPORTATGES

4 de gener. Arabalears. *cultura i oci*. *El grup més plural d'oposició al franquisme. Ara fa 50 anys es va constituir a Palma el col·lectiu Tramuntana...* (a les fotografies surt Miquel Rosselló). Francesc M. Rotger.

11 de gener. Arabalears. Ara diumenge: *Xeremiers, la Veu reivindicativa de Mallorca* (ressenya Toni Artigues). Antoni Janer Torrens.

1 de febrer. arabalears. *cultura i oci*. *L'hivern calent del 75. Fa 50 anys, amb Franco encara viu, estudiants i obrers es manifestaren, feren vaga i protestaren per la detenció del militant del PCE Antoni Tarabini*. En requadre: *El sermó subversiu de l'arxipreste de Maó*. Francesc M. Rotger.

REFLEXIONS

2 de gener. Diario de Mallorca (DM). *Opinió*: “*Cónclave*”, *la película que desquicia a la carcundia hispana*. José Jaume.

3 de gener. DM. *Opinió*. *Era necesaria esperanza*. Norberto Alcover.

4 de gener. Arabalears. *Pensament*: *Nadales a Gaza*. Celestí Alomar. *Campanes: la veu de Déu*. Pere Perelló.

4 de gener. DM. *Opinió*. *Religió d'estampetes*. Joan Riera

10 de gener. DM. *La Iglesia y los cubos de agua fría*. Mercé Marrero Fuster.

24 de gener. DM. *Sapiens, ¿ser superior?* Carlos García Delgado.

1 de febrer. ara balears. *Opinió*. *Trump i la religió*. Jordi Llovet.

13 de febrer. DM. *Opinió*. *Lo imposible se hace carne*. Norberto Alcover.

2 d'abril. DM. *Opinió*. *Una pausa con Job*. Pilar Rahola.

17 i 18 d'abril. DM. *Tribuna*: *La Passió a Cala Tuent*. Miquel Lladó Ribas. *Opinió*: *Un jueves contracultural*. Norberto Alcover.

19 d'abril. DM. *Via Crucis mallorquí*. Joan Riera.

CARTES

18 de març. DM. *Control del cap de la gent amb en Trump i els seus aliats*. Mariano Moragues Ribas de Pina. Artà.

NATZARET

9 de març. DM.. A primera plana: *La Audiencia archiva el caso de los niños violados en Nazaret por prescripción*. Xavier Peris.

ALTRES

4 de gener. arabalears. *Cultura i oci. Llengua amb tàperes: Orient, Galilea, Betlem: per què a Mallorca hi ha topònims bíblics?* Joana Aina Morro.

1 de febrer. arabalears. *cultura i oci. Llengua amb tàperes. “Mallorquí de trona”: què se n’ha fet dels periodistes que parlaven com a capellans? Oracions i lectures de missa eren l’únic model de català formal fins els anys vuitanta...* Joana Aina Morro.

18 de març. UH. Educació actualitzarà el convenio para regular la optativa de Religión Islámica. *La Liga Musulmana recuerda que esta asignatura es “como cualquier otra materia*.

1 d’abril. UH. La Gran Enciclopèdia de Mallorca ha estat digitalitzada a través de la plataforma de la Biblioteca Digital de Mallorca. *L’Enciclopèdia consta de 19 volums amb 28.088 entrades i més de 20,000 fotografies*.

1 d’abril. UH. L’edict de Milà i Mallorca, de l’autor Jordi Vidal Reynés. *L’autor relaciona l’Edicte de Milà amb l’efemèride que va posar en marxa, aleshores bisbe de Mallorca, Pere Joan Campins el 1913 i enumera moltes de les actuacions del bisbe Campins a la diòcesi*.

2 d’abril. DM. *Tribunales: El exrector de Can Picafort vuelve al banquillo por abuso sexual*. Marcos Ollés.

4 d’abril. UH. Asesinadas dos monjas de Santa Teresa por bandas armadas en Haití (Mirebalais). *Miembros de bandas armadas invadieron el lunes pasado la zona, según comunicó el Arzobispo Metropolitano de Puerto Príncipe*.

Jaume Gual Mora
Pere J. Amengual Bestard
21 d’abril de 2025

Aquí teniu els titulars que hem arreplegat per deixar memòria dels darrers dies del Papa Francesc a la terra: l'estada a l'hospital Gemelli, la mort a la residència de Santa Marta i l'enterrament a la basílica de Santa Maria la Major.

15 de febrer. UH (Última Hora) El Papa, ingresado por cuarta vez en el hospital por una nueva bronquitis. *Desde principios de febrero el Pontífice sufría un fuerte resfriado que se complicó.*

17 de febrer. UH El Papa afirma que aún necesita tratarse la bronquitis y agradece el cuidado de los médicos. *El cardenal José Tolentino presidió ayer la misa del Jubileo de los Artistas en lugar del Papa.*

18 de febrer. UH La Santa Sede informa que el Papa “requerirà de una hospitalización adecuada” y cancela la audiencia general. *De momento no hay previsiones sobre el alta hospitalaria de Francisco.*

21 de febrer. UH El Papa sigue estable y continúa su actividad laboral en el hospital. *Francisco continúa leyendo y firmando documentos y mantiene conversaciones telefónicas o con colaboradores cercanos.*

22 de febrer. UH Los médicos del hospital Gemelli: “El Papa Francisco no està fuera de peligro”. *Tiene una infección polimicrobiológica y una neumonía bilateral con 88 años.*

23 de febrer. UH El papa Francisco, hospitalizado en el hospital Gemelli, permanece en estado «crítico» tras sufrir este sábado una crisis respiratoria por lo que se le tuvo que suministrar oxígeno. *Francisco “ha pasado el día sentado en el sillón aunque con más molestias que ayer”. Presenta trombocitopenia debido a una anemia que requirió transfusiones de sangre, según el último parte médico.*

24 de febrer. UH El papa està tranquilo, aunque presenta una insuficiencia renal

leve y sigue crítico. *A pesar del complicado cuadro clínico que presenta, el Pontífice sigue en alerta y agradece el Trabajo de los médicos.*

25 de febrer. UH El Papa experimenta una “leve mayoría” en su estado de salud. *La insuficiencia renal que padece no es preocupante pero continua estando crítico y prosigue con la terapia de oxígeno.*

26 de febrer. UH El Papa Francisco no ha dejado de trabajar a pesar de estar hospitalizado. *El Pontífice no tiene sustituto y solo él puede firmar documentos y hacer nombramientos.*

27 de febrer. UH El Papa presenta una mejoría y el TAC confirma una evolución normal. *La leve insuficiencia renal detectada en los días pasados ha sanado.*

28 de febrer. UH El Papa Francisco ha dejado atrás la fase crítica tras catorce días ingresado. *El parte de ayer sigue apuntando a un cauto optimismo.*

1 de març. UH El Papa sufre un crisis “repentina” de broncoespasmo en su día 15 en el hospital. *Su cuadro sigue siendo complejo, según fuentes Vaticanas.*

2 de març. UH El Papa no tiene fiebre y se mantiene estable. *Durante la jornada alternó ventilación mecánica no invasiva con largos períodos de oxigenoterapia de alto flujo.*

3 de març. UH El Papa sigue estable, sin fiebre y sin ventilación mecánica, tras 17 días en el hospital. *Se indica que el Papa está afebril lo que es un buen síntoma.*

4 de març. UH El Papa Francisco sufre dos episodios de insuficiencia respiratoria aguda. *Estos episodios causaron una nueva crisis de broncoespasmo, después de la padecida el pasado viernes.*

5 de març. UH El Papa Francisco sufre dos episodios de insuficiencia respiratoria aguda. *Se le practicaron dos broncoscopias y se le aspiró abundantes secreciones, una de las consecuencias de la neumonía bilateral que padece.*

6 de març. UH Vaticano, el Papa empieza con la fisioterapia motora, sin presentar nuevas crisis. *Las condiciones clínicas del Papa se mantuvieron estables durante la jornada de ayer, pero el pronóstico permanece reservado.*

UH El obispo cita al Papa para “pensar en los enfermos y los que sufren las guerras”. *Celebró ayer en la Seu la misa de Miércoles de Ceniza, dando inicio al tiempo de Cuaresma.*

9 de març. UH El Papa responde bien a la terapia hospitalaria y redactará la homilía. *El Pontífice firmará la homilía que hoy será leída en una misa del Jubileo.*

13 de març. UH *El Papa cumple 12 años de Pontificado mientras se recupera en el hospital. El Papa pasó una noche tranquila. La situación permanece estable, mientras se confirman ligeras mejorías.*

17 de març. UH *El Papa Francisco afirmó ayer que está “atravesando un momento de prueba” y añadió: me uno a los tantos hermanos y hermanas enfermos; frágiles, en este momento, como yo. En el texto del ángelus, enviado desde el Hospital Gemelli.*

18 de març. UH *El Papa requiere menos flujo de oxígeno en su terapia después de 32 días hospitalizado. Sus médicos han constatado “leves mejorías”.*

22 de març. UH *El Papa Francisco no renunciará y comenzará una nueva etapa. El cardenal argentino, Víctor Manuel Fernández, muy cercano al Papa, aseguró que el pontífice tras salir del hospital “iniciará una nueva etapa” en la que “habrá sorpresas”.*

23 de març. UH *El Papa será dado de alta hoy, después de 37 días hospitalizado. El Pontífice regresará a su residencia en la Casa Santa Marta en el Vaticano i seguirá un período de reposo por al menos dos meses.*

24 de març. UH *El Papa comienza una nueva etapa con el regreso al Vaticano tras su hospitalización. Durante dos meses, Francisco, de 88 años, tendrá que continuar con su tratamiento farmacológico. Ayer saludó desde uno de los balcones del hospital Gemelli.*

29 de març. UH *El Papa mejora de forma ligera y sus análisis de sangre son normales. El Papa ha registrado ligeras mejorías en la motricidad, la respiración y uso de la palabra.*

2 d'abril. UH *El Papa continúa mejorando en su capacidad de hablar durante su convalecencia en su residencia, la Casa Santa Marta, donde puede trabajar sentado en su escritorio.*

5 d'abril. UH *El Papa continúa mejorando mientras sigue su aislamiento. Mientras tanto Francisco dedica una buena parte de la jornada a la fisioterapia y a trabajar. Ha seguido por video la predicación de la Cuaresma.*

7 d'abril. UH *El Papa se presenta por sorpresa ante sus fieles en plena convalecencia. En silla de ruedas y con las cánulas de oxígeno pronunció unas breves palabras en San Pedro.*

UH *El Papa Francisco denuncia las “condiciones inimaginables” de la población de Gaza. Llamó a la paz en todo Oriente Medio, Ucrania, Sudan i otros países en un mensaje por el ángelus dominical.*

11 d'abril. UH *El Papa visita San Pedro en camiseta y con un poncho. Recorrió en su silla de ruedas para observar la restauración de la zona de Cátedra y rezar en la tumba de Pio X.*

13 d'abril. UH *El Papa sale a rezar. A primera hora de la tarde el Papa se presentó, por sorpresa a la Basílica Romana de Santa María la Mayor y se ha detenido a rezar ante el icono de la Virgen, Salus Populi Romani.*

21 d'abril. UH. El Papa reaparece para la bendición Urbi et Orbi y condena “la carrera de rearme”. Recorrió por sorpresa la plaza de San Pedro en el papamóvil y se detuvo para bendecir a algunos niños.

22 d'abril. UH. Muere el Papa Francisco. Despedida. El Pontífice falleció a primera hora de ayer por un ictus. Deja un legado de cercanía y apoyo a los pobres.

Adiós al Papa de los pobres. El cardenal camarlengo anuncia que el óbito del obispo de Roma, de 88 años de edad, se produjo a las 7,35 horas por un ictus.

Taltavull: “Nos ha hecho vivir el auténtico Evangelio”.

DM (Diario de Mallorca). Muere Francisco, el Papa reformista.

Adiós al Papa que llevó a la Iglesia al siglo XXI. Será enterrado en la iglesia de Santa María la Mayor de Roma, fuera del Vaticano.

Las campanas de la Seu lloran la muerte del Pontífice.

El Papa que recibió a más mallorquines: políticos, artistas, clérigos y clubes deportivos.

El rastro de un cierto olor a oveja. Llorenç Riera.

23 d'abril. DM. El nuevo Papa decidirá el sucesor de Taltavull y si hace santos a Maura y a Llull. El relevo pendiente al frente de la Iglesia mallorquina se demora “sine die” tras el fallecimiento de Francisco, cuyo legado elogió el Obispo en la misa celebrada ayer en la Catedral.

24 d'abril. UH. El cardenal camarlengo presidirá mañana viernes el rito del cierre del féretro papal.

Más de 4.000 policías, zona de exclusión aérea y drones para las exequias papales.

El obispo Taltavull viaja hoy a Roma para asistir al funeral del Pontífice.

25 d'abril. UH. San Pedro, desbordado por el deseo de ver y despedir a Francisco. Decenas de miles de personas hacen colas interminables para acceder a la Basílica...

Más de cien cardenales celebran la tercera Congregación General e inician el diálogo.

La tumba será de mármol y llevará la insceipción “Franciscus”.

El médico del Papa revela sus últimos instantes de vida: “Quería morir en casa.”

Pobres, presos, transexuales y migrantes le acompañarán. El Vaticano cumple el deseo de Francisco de estar rodeado de los más necesitados mañana en su último recorrido hacia la sepultura.

27 d'abril. UH. Funeral. Más de 250.000 personas abarrotan la Plaza de San Pedro para rendir homenaje a Francisco. Impresionante desfile de mandatarios de todo el mundo en el Vaticano.

Adiós multitudinario al Papa del pueblo.

El Pontífice ya descansa en la basílica de Santa María la Mayor.

Despedida a un Pontífice que imploró por la paz.

Multitudinario último viaje del Pontífice. Ha sido enterrado en una tumba en Santa María la Mayor, hecha con mármol de la región de Liguria.

Un cónclave de cardenales muy dividido. Diplomáticos, moderados, conservadores, italianos, estadounidenses o afines a Francisco...

DM. El mundo despidió al Papa. Cientos de miles de peregrinos y representantes de más de cien países asisten al funeral de Francisco en Roma.

Más de 400.000 personas dan el último adiós al Papa en Roma. La homilía del cardenal Re, centrada en la dimensión social y política del difunto pontífice, fue interrumpida varias veces con aplausos.

Opinión. El día en que una mujer sea papa. Ana Bernal Triviño.

Un Papa muy raro. Pilar Ruíz Costa

La audaz diplomacia de los gestos de Bergoglio. Ricardo Mir de Francia.

28 d'abril. DM. Fin de un Pontificado. "Los momentos de silencio del funeral impresionaban ante tanta gente". El obispo de Mallorca, Sebastià Taltavull, acudió a Roma a la ceremonia en memoria del Papa.

29 d'abril. DM. Fin de un Pontificado. El cónclave para elegir al sucesor del papa Francisco se iniciará el 7 de mayo. Los cardenales nuevos empiezan a conocerse, estudiarse y expresar sus posiciones en la quinta congregación general en la que fijan la fecha del encuentro en la Capilla Sixtina para elegir al pontífice.

30 d'abril. DM. Adiós en la Seu al Papa Francisco. El obispo Taltavull resalta la labor del Pontífice en favor de los pobres en una misa que llenó la catedral.

30 d'abril de 2025

Jaume Gual Mora
Pere J. Amengual Bestard

Amb el Papa nou acabam aquest aplec de notícies.

3 de maig. Arabalears. *cultura i oci. Els papes i nosaltres: la connexió vaticana amb Mallorca. Pontífexs que abans o després de ser-ho foren bisbes de l'illa, un que hi va estar presoner i un altre d'inventat per Ramon Llull.*

Les intrigues del cardenal Despuig al conclave del 1800. Signa Francesc M. Rotger.

7 de maig. DM. *Hacia un nuevo Pontificado. La inexperiencia y la división entre cardenales condicionan el cónclave. 108 de los 133 purpurados que elegirán a partir de hoy al futuro papa fueron designados por Francisco...* Irene Savio. Ciudad del Vaticano.

El encierro del Cónclave. El nombre del nuevo papa, en manos de 133 hombres. El Vaticano elige a partir de hoy al nuevo pontífice. El cónclave se reúne esta tarde...

Irene Savio. Rafa Julve. (hi ha les fotografies de quinze cardenals, entre ells la de Robert Francis Prevost).

Una elección secreta con historia milenaria. Irene Savio.

9 de maig. DM. A primera plana: *León XIV, primer papa USA. El cardenal Robert Francis Prevost, agustino de 69 años y muy vinculado a Perú, pasó 24 horas en Mallorca en 2007.*

A l'interior: *El nuevo Pontificado. León XIV, un papa para tender puentes. Robert Francis Prevost, un cardenal agustino y estadounidense, de 69 años, descendiente de emigrantes europeos y que ha vivido durante años en América Latina, se convirtió ayer en el papa 267º de la Iglesia católica.* Irene Savio. Ciudad del Vaticano.

Un misionero discreto y cauto. Aliado del papa Francisco... fue fichado por su antecesor en 2023... Idoya Noaín. Los Ángeles.

El Pontífice se enfrenta a uno de los contextos mundiales más complejos. Ricardo Mir De Francia. Barcelona.

9 de maig de 2025

Jaume Gual Mora
Pere J. Amengual Bestard